

DRUGA KNJIGA LJETOPISA

Sadržaj Druge knjige ljetopisa bitno je utemeljen na dva događaja: na vladanju kralja Solomona i na kraljevstvu Jehude. Solomonova vladavina predstavlja vrhunac povijesti Israila, vrijeme do tada nepoznate slave, napretka i mira. Ako je Davidova vladavina bila krajnje uspješna zbog toga što je učvrstio međunarodni položaj Israila i pripremio tlo za gradnju dugo očekivanog hrama u Jerusalemu, onda je Solomonova vladavina bila krajnje uspješna stoga što je on oba rečena plana ostvario dokraja. Hram u Jerusalemu, kao prebivalište kovčega saveza i šatora, simbolizira definitivno uspostavljanje i ispunjenje ranijih religijskih institucija Israila, jer hram je, između ostalog, bio Bogom posvećeno mjesto za žrtvu i molitvu.

Kazivanje o podijeljenoj monarhiji u knjigama ljetopisa različito je od onoga koje pronalazimo u Prvoj i Drugoj knjizi o kraljevima. Pisac knjiga ljetopisa isključuje neovisnu povijest sjevernog kraljevstva Israila, jer njegove kraljeve i svetišta smatra suprotstavljenim Bogu. Usljed takvog postupka ni dva velika proroka koja su se pojavila na prostoru sjevernog kraljevstva, Elijah i Eliša, nisu našli svoje mjesto u sadržaju ljetopisa. Ali zato pisac ljetopisa dostatnu pažnju poklanja južnom kraljevstvu Jehudi i njegovim uspješnim monarsima, kao što su Asa, Jehošafat i Hezekija. Druga knjiga ljetopisa u završnici opisuje i zalazak južnoga kraljevstva, koje gubi tlo pod nogama, a njegov narod zapada u babilonsko sužanstvo.

Solomon i sav zbor s njim u Gibeonu

1 Učvrsti se Solomon, sin Davidov, sigurno nad kraljevstvom svojim, a Jahve, Bog njegov, bijaše s njim i uzdiže ga silno.

(2) Solomon progovori svem Israelu, zapovjednicima hiljada i stotina, i sucima, i svakom poglavaru širom Israila, glavama porodica. (3) Potom Solomon i sav zbor s njim otiđoše na uzvisinu u Gibeonu, jer тамо bijaše Božiji čador sastanka što ga Mojsije, sluga Jahvin, bješe načinio u pustinji. (4) A David bijaše donio kovčeg Božiji iz Kirjat-Jearima na mjesto koje je bio pripremio za nj, jer za nj bijaše podigao čador u Jerusalemu. (5) A tučani žrtvenik, što ga je napravio Becalel, sin Urija, sina Hurova, bio je ondje¹ pred obitavalištem Jahvinim, a Solomon i zbor tragali su za uputom. (6) Solomon se pope ondje pred Jahvom do žrtvenika tučanog koji je bio u čadoru sastanka i prinese na njemu hiljadu žrtava paljenica.

Solomonova molitva za mudrost

(7) Te noći Bog se ukaza Solomonu i reče mu: "Traži šta da ti dadem."

(8) Solomon odgovori Bogu: "Ti si pokazao veliku blagost ocu mome Davidu, i mene si za kralja na mjesto njegovo postavio. (9) I ispunila se, o Jahve, Bože, riječ tvoja ocu mome Davidu, jer si me ti uči-

nio kraljem nad narodom kojega ima kao prašine na zemlji. (10) Podaj mi sada mudrosti i znanja da ishodim i dohodim pred narodom ovim. Jer ko je kadar voditi ovaj veliki narod tvoj?"

(11) Bog reče Solomonu: "Zato što si to imao na srcu, i nisi iskao bogatstva, blaga ni časti, ni smrti onih koji te mrze, niti si iskao dug život, nego si iskao sebi mudrosti i znanja da upravljaš narodom mojim, nad kojim sam te ja za kralja postavio, (12) mudrost i znanje tebi su podareni. A dat će ti i bogatstvo i blago i čast što ih nijedan od kraljeva prije tebe nije imao niti će ih oni koji će doći poslije tebe imati." (13) I Solomon otiđe s uzvisine u Gibeonu, iz čadora sastanka, u Jerusalem, i vladaše nad Israilem.

Solomonovo bogatstvo

(14) Sakupio je Solomon kola i konje: imao je hiljadu i četiri stotine kola i dvanaest hiljada konja, i smjestio ih je u gradove i kod kralja u Jerusalemu.

(15) Kralj je učinio da srebra i zlata u Jerusalemu bude u izobilju kao kamenja, i učinio je da kedra bude u izobilju kao stabala divljih smokvi u Sefeli.

(16) Konji Solomonovi bili su uvezeni iz Egipta² i Kue; kraljevski su ih trgovci kupovali iz Kue za

¹ Bio je ondje, ili metnuo ga je.

² Hebrejsku riječ *Mucri* moguće je razumjeti i u značenju *Egi-pat*. Inače, *Mucri* je bilo područje sjeverno od vijenca Taurusa u južnoj Turskoj, a *Kue* je bilo područje južno od atle.

određenu cijenu. (17) Kola su se uvozila iz Egipta za šest stotina šekela srebra, i konji za stotinu i pedeset³, a isto tako su ih izvozili svim kraljevima hititskim i aramejskim.

Solomonove pripreme za gradnju hrama i dvora

2 ⁴Solomon riješi sagraditi kuću imenu Jahvinu i kraljevski dvor za sebe. ⁵(2) Tako Solomon odredi sedamdeset hiljada nosača i osamdeset hiljada kamenolomaca u planinama i tri hiljade i šest stotina nadzornika nad njima. (3) Potom Solomon poruči Hiramu⁶, kralju tirske: "Onako kako si radio s ocem mojim i slao mu kedrovinu da sagradi dvor u kojem će obitavati, tako učini i meni. (4) Evo, uskoro ću podići kuću imenu Jahve, Boga svoga, i njemu je posvetiti, da se pred njim miomirisni tamjan pali i da se stalno posvećeni hljeb iznosi i da se prinose žrtve paljenice ujutro i navečer, subotom, i za mlađake, i na propisane blagdane Jahve, Boga našega; i da tako uvjek bude u Israilu. (5) Kuća koju ću naskoro podići bit će velika, jer veći je Bog naš od svih bogova. (6) Ali ko je kadar njemu kuću sagraditi kad ga ni nebesa nad nebesima ne mogu obuhvatiti? Pa ko sam ja da njemu sagradim kuću osim zato da se pali tamjan pred njim? (7) Pošalji mi zato čovjeka vješta obradi zlata, srebra, tuča i gvožđa, grimiznih, crvenih i ljubičastih tkanina, i koji rezbariti znade, da radi s ljudima vještim kod mene u Jehudi i Jerusalemu što mi ih je otac moj David ostavio. (8) Pošalji mi i kedrovine, čempresovine i smrekovine iz Libanona, jer ja znam da služe tvoje umiju sjeći drvo libanonsko; i uistinu će služe moje raditi sa slugama tvojim (9) da mi u izobilju pripreme drva, jer kuća koju ću sagraditi bit će velika i veličanstvena. (10) I gle, ja ću dati slugama tvojim, drvosjećama koji budu sjekli drva, dvadeset hiljada kora⁷ samijevene pšenice i dvadeset hiljada kora ječma i dvadeset hiljada bata⁸ vina i dvadeset hiljada bata ulja."

³ Šest stotina šekela – 6,9 kg, a sto pedeset šekela – 1,7 kg.

⁴ U hebrejskom tekstu 1:18.

⁵ U hebrejskom tekstu 2:1.

⁶ Hiram – hebrejski *Huram* (varijanta imena *Hiram*). Tako i u 2:11,12.

⁷ Dvadeset hiljada kora – 3.500 tona.

⁸ Dvadeset hiljada bata – 440.000 litara.

Hiram pomaže Solomonu

(11) Hiram, kralj tirske, odgovori onda u pismu Solomonu: "Zato što Jahve voli narod svoj, on te učinio kraljem nad njim." (12) Onda Hiram još dodade: "Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji je stvorio nebo i zemlju, koji je kralju Davidu podario mudra sina, obdarena razboritošću i razumom, koji će sagraditi kuću Jahvi i dvor kraljevski sebi.

(13) Šaljem ti sad Huram-Abija, čovjeka vješta, znanjem obdarena, (14) sina jedne Danovke i oca Tirca, koji umije raditi sa zlatom, srebrom, tučem, gvožđem, kamenom i drvetom, i grimiznim, ljubičastim lanom i crvenim tkaninama, i koji umije rezbariti rezbarije svakovrsne i izraditi bilo koji nacrt što mu se dade, da radi s ljudima tvojim vještim i vještim ljudima gospodara moga Davida, oca tvoga. (15) Pa neka onda gospodar moj pošalje slugama svojim pšenice i ječma, ulja i vina, kako je rekao. (16) Mi ćemo nasjeći koliko ti god drva iz Libanona treba i dovest ćemo ti ih na splavovima morem u Jopu, da ih ti preneseš gore u Jerusalem." (17) Solomon pobroji sve strance koji bijahu u zemlji Israilovoj poslije popisa što ga bješe proveo otac njegov David; a zateklo ih se stotinu pedeset i tri hiljade i šest stotina. (18) Od njih on odredi sedamdeset hiljada nosača i osamdeset hiljada kamenolomaca u planinama i tri hiljade i šest stotina nadzornika da se brinu da narod radi.

Podizanje hrama u Jerusalemu

3 Onda Solomon poče graditi kuću Jahvinu u Jerusalemu, na gori Morijskoj, gdje se Jahve bio ukazao ocu njegovu Davidu, na mjestu što ga je David bio pripremio na gumnu Ornana Jebusejca. (2) Gradnju je otpočeo drugoga dana u drugome mjesecu četvrte godine svoje vladavine. (3) A ovo su temelji koje je Solomon postavio za gradnju kuće Jahvine. Dužina je u aršinima, po staroj mjeri, bila šezdeset aršina⁹, a širina dvadeset aršina¹⁰. (4) Trijem, koji je bio ispred kuće, bio je dug onoliko koliko je kuća bila široka: dvadeset aršina, a dvadeset aršina¹¹ visok; i on ga je iznutra obložio čistim zlatom. (5) Glavnu odaju obložio je čempresovinom, a nju je obložio čistim zlatom i ukrasio

⁹ Šezdeset aršina – 27 metara.

¹⁰ Dvadeset aršina – 9 metara.

¹¹ Tako je u nekim grčkim i sirjačkim rukopisima; u hebrejskim je *stotinu i dvadeset aršina*.

je palmama i vijencima. (6) Povrh toga, iskitio je kuću dragim kamenjem; a zlato je bilo iz Parvajima. (7) Zlatom je obložio i kuću: grede, pragove i zidove njezine i vrata njezina; i urezao je kerubine po zidovima.

(8) I sagradio je odaju mesta nadasve sveta: bila je, prema širini hrama, dvadeset aršina¹² duga i dvadeset aršina široka; i obložio ju je čistim zlatom: šest stotina talenata¹³. (9) Čavli su težili pedeset šekela¹⁴ zlata. I gornje je sobe obložio zlatom.

(10) Potom je isklesao dva kerubina u odaji mesta nadasve sveta i obložio ih zlatom. (11) Raspon krila kerubina bio je dvadeset aršina¹⁵; krilo jednoga, od pet aršina¹⁶, dodirivalo je zid kuće, a drugo krilo, od pet aršina, dodirivalo je krilo drugoga kerubina. (12) Krilo drugoga kerubina, od pet aršina, dodirivalo je zid kuće, a drugo krilo, od pet aršina, bilo je spojeno s krilom prvoga kerubina.

(13) Krila tih kerubina isla su uširinu dvadeset aršina, a oni su stajali na nogama, licem prema glavnoj odaji. (14) Načinio je zastor od ljubičaste, grimizne i crvene prede i prepredena lana i na njemu izvezao kerubine.

(15) Podigao je i dva stupna ispred kuće, trideset i pet aršina¹⁷ visoka, a glavica na vrhu svakoga bila je pet aršina¹⁸. (16) U unutarnjem svetištu načinio je vijence i postavio ih na vrhove stupova; i načinio je stotinu šipaka te ih postavio na vijence. (17) Podigao je stupove ispred hrama, jedan s desne i jedan s lijeve strane, te onaj s desne strane nazvao Jakin, a onaj s lijeve Boaz.

Hramsko pokućstvo

4 Potom je napravio tučani žrtvenik, dvadeset aršina¹⁹ dug, dvadeset aršina širok i deset aršina²⁰ visok. (2) Napravio je i more²¹ od livene

kovine, deset aršina²² od ivice do ivice, okruglo, pet aršina²³ duboko, a opsega, mjerena vrpcom, trideset aršina²⁴. (3) Pod rubom su okolo stajali volovski kipovi²⁵, okružujući ga, po deset na jedan aršin, potpuno okružujući more. Volovi su bili u dva reda, saliveni s morem. (4) More je stajalo na dvanaest volova, tri okrenuta sjeveru, tri zapadu, tri jugu i tri istoku; i more je bilo postavljeno na njih, a oni su stražnjim dijelom bili okrenuti unutra. (5) Bilo je debelo podlanicu, a rub mu je bio kao rub u čaše, kao cvijet ljiljana; moglo je zaprimiti tri hiljade bata²⁶. (6) Još je napravio deset umivaonika za pranje, postavivši pet s desne a pet s lijeve strane da se u njima Peru stvari za žrtve paljenice; a more je bilo za svećenike da se oni u njemu Peru.

(7) Potom je načinio deset zlatnih stalaka za svjetiljke, onako kako je propisano za njih, i postavio ih u hram, pet s desne a pet s lijeve strane. (8) Napravio je i deset stolova te ih postavio u hram, pet s desne a pet s lijeve strane. Načinio je i stotinu zlatnih zdjela. (9) Onda je napravio svećeničko dvorište i veliko dvorište i vrata za dvorište, i obložio je vrata tučem. (10) Postavio je more s desne strane, prema jugoistoku.

(11) Huram je načinio i kablove, lopatice i zdjele. Tako je Huram dovršio posao koji je obavljaо za kralja Solomona u kući Božijoj: (12) dva stupna i dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh dvaju stupova, i dvije mreže da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova; (13) i četiri stotine šipaka za one dvije mreže: dva reda šipaka za svaku mrežu da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova.

(14) Napravio je i deset postolja i načinio deset umivaonika na postoljima²⁷, (15) i jedno more s dvanaest volova pod njim. (16) Kablove, lopatice, viljuške i sav pribor za kuću Jahvinu Huram-Abi je kralju Solomonu napravio od uglađena tuča. (17) Kralj ih je izlio u glini u Jordanskoj dolini, između Sukota i Ceretana. (18) Solomon načini toliko sveg

¹² Dvadeset aršina – 9 metara.

¹³ Šest stotina talenata – 20,7 tona.

¹⁴ Pedeset šekela – 575 grama.

¹⁵ Dvadeset aršina – 9 metara.

¹⁶ Pet aršina – 2,3 metra.

¹⁷ Trideset i pet aršina – 15,8 metara.

¹⁸ Pet aršina – 2,3 metra.

¹⁹ Dvadeset aršina – 9 metara.

²⁰ Deset aršina – 4,5 metara.

²¹ Tj. bazen.

²² Deset aršina – 4,5 metara.

²³ Pet aršina – 2,3 metra.

²⁴ Trideset aršina – 13,5 metara.

²⁵ Ili *odlivci nalik na tikve* (up. Kraljevi I 7:24).

²⁶ Tri hiljade bata – 66.000 litara.

²⁷ Ovo je vjerovatno značenje (up. Kraljevi I 7:27-30); u hebrejskom stoji: *načinio postolja i načinio umivaonike...*

tog pribora da se nije moglo utvrditi koliko je bilo tuča.

(19) Solomon je napravio i sve pokućstvo koje je bilo u kući Božijoj: zlatni žrtvenik, stolove na kojima je stajao hljeb Prisutnosti, (20) stalke sa svjetiljkama od čistoga zlata da gore ispred unutarnjeg svetišta onako kako je propisano, (21) cvjetove, svjetiljke i mašice, od čistoga zlata, (22) i utrnjivače, posude, kašike i žeravnice, od čistoga zlata, i ulaz u kuću, unutarnja vrata za mjesto nadasve sveto, i vrata na glavnom predvorju, od zlata.

Prijenos kovčega u hram

5 Tako je bio dovršen sav posao koji je Solomon obavljao za kuću Jahvinu. I unese Solomon sve stvari koje bješe posvetio otac njegov David – srebro i zlato i sav pribor – te ih stavi u riznice kuće Božije.

(2) Potom Solomon sazva u Jerusalem sve starještine Israilove i sve poglavare plemenske, glave porodica sinova Israilovih, da donesu gore kovčeg saveza Jahvina iz Ciona, grada Davidova. (3) Svi se Israilci okupiše kralju na blagdan što je u sedmome mjesecu. (4) Tad dodoše sve starještine Israilove, i levijevci podigše kovčeg. (5) Donesoše gore kovčeg i čador sastanka i sav sveti pribor što bijaše u čadoru, a svećenici levijevci gore ih odnesoše. (6) I kralj Solomon i sva zajednica Israilova koja se bješe kod njeg okupila pred kovčegom žrtvovaše toliko brava i goveda da se nisu mogli prebrojiti ni sračunati. (7) Potom svećenici donesoše kovčeg saveza Jahvina na mjesto njegovo, u unutarnje svetište hrama, na mjesto nadasve sveto, pod krila kerubina. (8) A kerubini su širili svoja krila nad mjestom gdje je stajao kovčeg i zaklanjali su kovčeg i motke njegove. (9) Motke su bile tako duge da su im se krajevi mogli vidjeti ispred unutarnjeg svetišta, ali se nisu mogli vidjeti izvana; a tamo su i dan-danas. (10) U kovčegu ne bješe ničega osim dviju ploča koje je tamо stavio Mojsije na Horebu, gdje je Jahve sklopio savez sa sinovima Israilovim kad su oni izišli iz Egipta. (11) Kad svećenici iziduše iz svetoga mjesta – jer svi svećenici koji su bili prisutni, bez obzira na redove, bijahu se posvetili – (12) i svi pjevači levijevci, Asaf, Heman, Jedutun i sinovi njihovi i rođaci, obućeni u prepredeni lan, s činelima, harfama i lirama, stoeći istočno od žrtvenika, a s njima stotinu i dvadeset svećenika koji su puhalu u trube (13) kao jedan, kad se moglo čuti

kako trubači i pjevači u jedan glas slave i veličaju Jahvu, i kad su dizali glas uz pratnju truba, činela i drugih svirala, i kad su slavili Jahvu govoreći: "On je uistinu dobar jer je vječna ljubav njegova" – tad kuću, kuću Jahvinu, ispunili oblak, (14) tako da svećenici ne moguće služiti zbog oblaka tog, jer slava Jahvina ispunila kuću Božiju.

Solomonova posveta hrama i molitva

6 Tad Solomon reče: "Jahve je rekao da će prebiti u gustom oblaku. (2) A ja sam ti uzvišenu kuću sagradio, i mjesto obitavališta tvoga zauvijek." (3) Onda se kralj okrenu i blagoslovili sav zbor Israilov, dok je sav zbor Israilov stajao. (4) On reče: "Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji je ustima svojim progovorio ocu mome Davidu i rukama svojim to ispunio rekavši: (5) 'Od dana kad sam izveo narod svoj iz Egipta nisam izabrao grada ni u jednom od plemena Israilovih da se u njemu sagradi kuća gdje bi ime moje bilo, niti sam izabrao ijednog čovjeka za vođu nad narodom mojim Israilom; (6) ali izabrao sam Jerusalem da ondje ime moje bude, i odabrao Davida da bude nad narodom mojim Israilom.' (7) Moj otac David srcem naumi da sagradi kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (8) Ali Jahve reče ocu mome Davidu: 'Zato što ti je na srcu bilo da sagradiš kuću imenu mome, dobro si učinio što si to srcem naumio. (9) Ali nećeš ti sagraditi kuću, nego sin tvoj koji će od tebe poteći – on će sagraditi kuću imenu mome.' (10) I Jahve ispunili riječ svoju što je izreče, jer ja naslijedih oca svoga Davida i sjedoh na prijestolje Israilovo, kako je Jahve i obećao, i sagradih kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (11) Ondje sam postavio kovčeg u kojem je savez Jahvin što ga je on sklopio sa sinovima Israilovim."

(12) Tad Solomon stade ispred žrtvenika Jahvina pred svim zborom Israilovim i raširi ruke. (13) A on bijaše načinio tučan propovjedaonicu, pet aršina²⁸ dugu, pet aršina široku i tri aršina²⁹ visoku, i postavio je nasred dvorišta. On stade na nju, kleknu pred svim zborom Israilovim i raširi ruke prema nebu (14) i reče: "O Jahve, Bože Israilov, nema boga poput tebe, ni gore na nebu ni dolje na zemlji, koji se drži saveza i pokazuješ ljubav prema slugama svojim koji hode pred tobom svim

²⁸ Pet aršina – 2,3 metra.

²⁹ Tri aršina – 1,4 metra.

srcem svojim, (15) koji si ispunio slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao; doista si ustima svojim progovorio i ispunio to rukom svojom, kao i danas. (16) Zato sad, o Jahve, Bože Israilov, ispuni slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao kad si rekao: 'Tebi neće ponestati ljudi da sjede na prijestolju Israilovu samo ako sinovi twoji uspaze na put svoj: da hode preda mnom po zakonu mome onako kako si ti hodio.' (17) Zato sad, Jahve, Bože Israilov, neka se potvrdi riječ tvoja koju si progovorio slugi svome Davidu. (18) A hoće li Bog uistinu obitavati s ljudima na zemlji? Gle, nebesa, i nebo nad nebesima ne mogu te obuhvatiti, a kamoli ova kuća koju sam ja sagradio! (19) Ali obazri se na molitvu sluge svoga i molbu njegovu, o Jahve, Bože moj, da čuješ vapaj i molitvu što je sluga tvoj pred tobom moli, (20) da ti oko bude otvoreno ovoj kući danju i noću, mjestu za koje si rekao da ćeš ondje ime svoje postaviti, da čuješ molitvu što će je sluga tvoj uputiti mjestu ovom. (21) Čuj molbu sluge svoga i naroda svoga Israila kad se pomole okrenuti mjestu ovom; uslišaj s neba, iz obitavališta svoga, uslišaj i oprosti. (22) Kad neko zgriješi protiv bližnjega svoga i od njeg se zatraži da se zakune, pa on dođe i položi zakletvu pred žrtvenikom tvojim u kući ovoj, (23) onda usliši s neba i čini i sudi slugama svojim, pa kazni onoga krivca stavljajući mu na glavu ono što je učinio, a pravednoga osloboди dajući mu prema pravednosti njegovoj.

(24) Kad neprijatelj potuče narod tvoj Israil, jer je on zgriješio prema tebi – ako ti se opet okrene i prizna ime tvoje i pomoli se i uputi ti molbu u kući ovoj, (25) onda usliši s neba i oprosti grijeh narodu svome Israelu i vrati ih u zemlju koju si dao njima i očevima njihovim.

(26) Kad se nebesa zatvore i kiše ne bude, jer su oni zgriješili prema tebi, i kad se pomole okrenuti mjestu ovom i priznaju ime tvoje, i okrenu se od svoga grijeha kad im ti muku navalиш, (27) onda usliši s neba i oprosti grijeh slugama svojim, narodu svome Israelu – zbilja, nauči ih pravome putu kojim trebaju hoditi. I pošalji kišu na zemlju svoju koju si narodu svome u baštinu dao.

(28) Kad u zemlji zavlada glad, ako zavlada kuga, medljika ili plijesan, skakavac ili zrikavac, ako ih neprijatelji njihovi opkole u kojem od gradova njihovih: kakva god kuga, kakva god bolest dođe, (29) kakvu god molitvu ili molbu uputi neko ili

sav narod tvoj Israil, svako svjestan svoje muke i svoga jada, i šireći ruke prema kući ovoj – (30) onda usliši s neba, obitavališta svoga, i oprosti i vrati svakome prema svim putevima njegovim, čije srce ti poznaješ, jer samo ti poznaješ srca svih sinova ljudskih, (31) da te se oni uzboje, da hode putevima tvojim dok god žive u zemlji što si je dao očevima našim.

(32) I tuđinac, koji nije od naroda tvoga Israila, kad dođe iz daleke zemlje radi velikog imena tvoga i snažne šake tvoje i tvoje ispružene ruke – kad on dođe i pomoli se okrenut kući ovoj, (33) tad usliši s neba, obitavališta svoga, i učini sve radi čega te taj tuđinac bude dozivao, da svi narodi na zemlji upoznaju ime tvoje i da te se boje kao narod tvoj Israil i da znadu da se ova kuća koju sam sagradio zove imenom tvojim.

(34) Kad narod tvoj krene u boj na neprijatelje svoje, kojim ga god putem ti pošalješ, i pomoli ti se okrenut gradu ovome, koji si ti odabrao, i kući koju sam ja imenu tvome sagradio, (35) onda usliši s neba molitvu njihovu i molbu, i podupri pravo njihovo.

(36) Kad zgriješe prema tebi – ta nema čovjeka koji ne grijesi – pa se ti naljutiš na njih i neprijatelju ih izručiš, pa ih odvedu u sužanjstvo, u zemlju neku, daleko ili blizu: (37) ako im se srca promijene u zemlji u koju budu odvedeni kao sužnji, i pokaku se i smjerno ti se pomole u zemlji sužanjstva svoga i kažu: 'Zgriješili smo i učinili nepravdu; postupili smo opako, (38) i ako ti se vrate svim srcem svojim i svom dušom svojom u zemlji sužanjstva svoga, gdje budu odvedeni u sužanjstvo, i pomolite se okrenuti zemlji svojoj, koju si ti dao očevima njihovim, i gradu koji si ti odabrao i kući koju sam ja imenu tvome sagradio – (39) onda usliši molitvu njihovu i molbe s neba, obitavališta svoga, i podupri pravo njihovo, i oprosti narodu svome koji je zgriješio prema tebi.'

(40) Bože moj, molim se, neka oči tvoje budu otvorene i neka uši tvoje budu pomne prema molitvi na mjestu ovom.

(41) Podigni se, o Jahve, Bože, na počivalište svoje, ti i kovčeg moći tvoje. Neka se svećenici tvoji, o Jahve, Bože, u spasenje odjenu, i neka se vjerni tvoji raduju onome što je dobro.

(42) O Jahve, Bože, ne okreni lice od pomazanika svoga; sjeti se ljubavi prema slugi svome Davidu."

Slava Jahvina ispunjava hram

7 Kad Solomon dovrši molitvu, vatra se spusti s neba i proguta žrtvu paljenicu i žrtve klanice, i slava Jahvina ispuni hram. (2) Svećenici ne mogahu ući u kuću Jahvinu, jer slava Jahvina bješe ispunila kuću Jahvinu. (3) Svi sinovi Israilovi, vidjeviš da se vatra spustila i da je slava Jahvina nad kućom, ničice padoše na pločnik i stadoše se klanjati i slaviti Jahvu govoreći: "Uistinu je on dobar; doista je vječna ljubav njegova."

Prinošenje žrtava

(4) Potom kralj i sav narod počeše prinositi žrtve pred Jahvom. (5) Kralj Solomon prineše za žrtvu dvadeset i dvije hiljade goveda i stotinu dvadeset hiljada brava. Tako kralj i sav narod posvetiše kuću Božiju. (6) Svećenici stadoše na mesta svoja, a i levijevci sa sviralima za pjesme Jahvi, što ih kralj David bješe načinio da se slavi Jahve – "jer je vječna ljubav njegova" – kad je god on preko njih slavu izričao, dok su svećenici s druge strane puhalu u trube; i sav je Israil stajao.

(7) Onda Solomon posveti sredinu dvorišta ispred kuće Jahvine, i ondje prineše žrtve paljenice i loj od žrtava sudioništva, jer na tučani žrtvenik koji bijaše načinio nisu mogle stati žrtve paljenice, žitne žrtve i loj.

Svetkovina posvete

(8) Tako je Solomon, i sav Israil s njim, vrlo velik zbor od ulaza u Hamat do potoka Egipatskog, u ono vrijeme svetkovao blagdan sedam dana. (9) Osmoga dana održaše svečani zbor, jer su posvetu žrtvenika svetkovali sedam dana i blagdan sedam dana. (10) Onda dvadeset i trećeg dana u sedmom mejesecu on posla ljude u čadore njihove, vesele i razdragana srca zbog dobra što ga je Jahve bio ukazao Davidu i Solomonu i narodu svome Israile.

Božije obećanje i opomena

(11) Tako Solomon dovrši kuću Jahvinu i dvor kraljevski, i uspješno završi sve što je bio naumio uraditi u kući Jahvinoj i u svome dvoru.

(12) A onda se u noći Jahve ukaza Solomonu i reče mu: "Uslišao sam molitvu tvoju i izabrao sam sebi to mjesto za kuću žrtve. (13) Ako zatvorim nebesa, pa ne bude kiše, ili ako zapovijedim skakavcima

da poharaju zemlju, ili ako pošaljem kugu među narod svoj, (14) i moj se narod, koji se mojim imenom zove, ponizi, i pomoli se, i potraži lice moje, i okani se pokvarenih puteva svojih, onda će ja čuti s neba, oprostit će mi grijeh i izlijecić će zemlju njegovu. (15) Moje će oči biti otvorene i moje uši pomne za molitvu na mjestu tom. (16) Sad sam izabrao i posvetio kuću ovu da ime moje zauvijek ondje bude, i oči moje i srce moje ondje će neprestano biti. (17) A ti, budeš li hodio pred mnom onako kako je hodio otac tvoj David, radeći sve onako kako sam ti zapovjedio, i držao se propisa mojih i odredaba mojih, (18) onda će ja učvrstiti kraljevsko prijestolje tvoje baš onako kako sam se obavezao ocu tvome Davidu kad sam rekao: 'Tebi neće ponestati ljudi da budu vladari u Israelu.' (19) Ali ako se okrenete i ostavite propise moje i zapovijedi moje koje sam pred vas postavio, pa odete služiti drugim bogovima i njima se klanjati, (20) onda će vas ja iskorijeniti iz zemlje svoje koju sam vam dao, a ovu kuću, koju sam posvetio imenu svome, ja će ukloniti ispred očiju svojih i učiniti će je pošalicom i predmetom poruge među svim narodima. (21) A ova kuća, koja je uzvišena – svakokao prode kraj nje zapanjiti će se i upitati: 'Zašto je Jahve tako postupao sa zemljom ovom i kućom ovom?' (22) I govorit će im se: 'Ta ostavili su Jahvu, Boga očeva svojih, koji ih je izveo iz Egipta, i prigrili druge bogove te im se klanjali i služili im; zato je on navalio na njih svu ovu nesreću.'"

Dovršetak gradnje i drugi poslovi Solomonovi

8 Desi se na isteku dvadeset godina u kojima je Solomon sagradio kuću Jahvinu i dvor svoj (2) da on sagradi gradove koje mu dade Huram i naseli ondje sinove Israileve.

(3) Onda Solomon ode u Hamat-Cobu i osvoji je.

(4) On sagradi Tadmor u pustinji i sve gradove spremišta što ih bješe sagradio u Hamatu. (5) Sagradi i Gornji Bet-Horon i Donji Bet-Horon, utvrđene gradove sa zidinama, kapijama i rešetkama, (6) i Baalat i sve gradove spremišta što ih je Solomon imao, i sve gradove za svoja kola i gradove za svoje konjanike, i sve što mu je bilo dragoo sagraditi u Jerusalemu, u Libanonu i u svoj zemlji pod vlašću njegovom.

(7) Svi ljudi koji su ostali od Hitijaca, Amorejaca, Perižana, Hivijaca i Jebusejaca, koji nisu bili Isra-

ilci, (8) od njihovih potomaka koji su ostali poslijepodne u zemlji, a koje Israile nisu zatrli, njih Solomon diže za prisilne radnike do dana današnjeg. (9) Ali sinove Israile Solomon nije pretvarao u robeve za posao; oni su bili ratnici, glavni njegovi zapovjednici i zapovjednici kola njegovih i konjanica njegovi. (10) Bili su glavni časnici kralja Solomona, njih dvije stotine i pedeset, koji su nadgledali ljude.

(11) Onda Solomon dovede faraonovu kćer iz grada Davidovog u kuću koju bijaše za nju sagradio, jer reče: "Moja žena neće obitavati u kući israelskoga kralja Davida, jer sveta su mjesta u koja je ušao kovčeg Jahvin."

(12) Onda Solomon prineše Jahvi žrtve paljenice na žrtveniku Jahvinu što ga bijaše podigao pred trijemom, (13) i to koliko je trebalo za svaki dan, prinoseći ih po zapovijedi Mojsijevoj za subote, mlađake i tri godišnja blagdana: Blagdan beskvensnog hleba, Blagdan sedmica i Blagdan koliba.

(14) Po uredbi oca svoga Davida postavi on redove svećenika za službu njihovu, i levijevce za njihove dužnosti slavljenja i služenja pred svećenicima, onoliko koliko je trebalo za svaki dan, i vratare po redovima njihovim na kapiji svakoj, jer tako bješe zapovjedio David, čovjek Božiji. (15) I oni ni u čemu, ni u pogledu spremišta³⁰, ne odstupiše od kraljeve zapovijedi svećenicima i levijevcima.

(16) Tako bi obavljen sav posao Solomonov od dana kad su položeni temelji kući Jahvinoj pa sve dok ona nije dovršena. Tako je dovršena kuća Jahvina.

(17) Potom Solomon ode u Ecion-Geber i Elot na morskoj obali u zemlji edomskoj. (18) A Hiram mu po slugama posla brodove i ljudi vične moru; i oni otploviše sa slugama Solomonovim u Ofir i odande uzeše četiri stotine i pedeset talenata³¹ zlata te ih odnesoše kralju Solomonu.

Kraljica od Sabe

9 A kad kraljica od Sabe ču za slavu Solomona, dođe u Jerusalem da iskuša Solomona teškim pitanjima. Imala je vrlo veliku pratnju, s devama koje su nosile mirodiće i mnogo zlata i kamenja dragog. Kad dođe Solomonu, progovori ona s njim o svemu što joj bijaše na srcu. (2) Solomon joj odgovori na sva pitanja; ništa nije bilo skriveno

Solomonu da joj to ne može objasniti. (3) Kad kraljica od Sabe vidje mudrost Solomonovu, dvor koji bješe sagradio, (4) hranu na stolu njegovu, sjedala dvorana njegovih, uslugu pomoćnika njegovih i odoru njihovu, peharnike njegove i odjeću njihovu, i uspinjanje njegovo u kuću Jahvinu³², dah joj zastade.

(5) Tad ona reče kralju: "Istinita je vijest što sam je u zemlji svojoj čula o riječima tvojim i mudrosti twojih. (6) Ali nisam vjerovala u ono što su govorili dok nisam došla i očima svojim vidjela. I gle, nije mi rečeno ni pola od veličine mudrosti twoje. Ti nadmašuješ ono što sam čula. (7) Blago ljudima tvojim, blago ovim slugama tvojim koji stalno pred tobom stoje i slušaju mudrost twoju. (8) Blagoslovjen neka je Jahve, Bog twoj, koji ti se obradovao i postavio te na prijestolje svoje za kralja da vladaš za Jahvu, Boga svoga; ta Bog je tvoj zavolio Israila učvrstivši ga zauvijek, zato te je on učinio kraljem nad njim, da vršiš pravdu i pravednost."

(9) Onda ona dade kralju stotinu dvadeset talenata zlata³³ i vrlo mnogo mirodija i kamenja dragog; nikad nije bilo takvih mirodija kakve je kraljica od Sabe dala Solomonu.

(10) Sluge Huramove i sluge Solomonove koje su donosile zlato iz Ofira donosile su i sandalovinu³⁴ i kamenje drago. (11) Od sandalovine kralj je napravio stube za kuću Jahvinu i za dvor kraljevski, i lire i harfe za pjevače; i ništa nalik tome nije se prije vidjelo u zemlji Jehudinoj.

(12) Kralj Solomon dao je kraljici od Sabe sve što je zaželjela i zaiskala, povrh onoga što joj je dao zaувrat: za ono što je ona donijela kralju. Potom ona ode i vrati se sa slugama svojim u zemlju svoju.

Solomonovo bogatstvo i moć

(13) A zlato što je dolazilo Solomonu u jednoj godini bilo je teško šest stotina šezdeset i šest talenata³⁵, (14) povrh onoga što su donosili trgovci i prodavci; i svi su kraljevi u Arabiji i upravitelji zemlje donosili zlato Solomonu. (15) Kralj Solomon načinio je dvije stotine velikih štitova od kovanog

³² Ili: ...i žrtve njegove paljenice što ih je prinosio u kući Jahvinoj.

³³ Stotinu dvadeset talenata – 4,1 tona.

³⁴ Hebrejski *almug*. Ne zna se zasigurno na šta se odnosi ta riječ. Neki učenjaci misle da su to neke vrste borovice.

³⁵ Šesto šezdeset i šest talenata – 23 tone.

³⁰ Ili riznica.

³¹ Četiristo pedeset talenata – 15,5 tona.

ga zlata, upotrijebivši šest stotina šekela³⁶ zlata za svaki veliki štit, (16) i tri stotine malih štitova od kovanoga zlata, upotrijebivši tri stotine šekela³⁷ zlata za svaki štit; kralj ih je stavio u Dvor od šume libanonske.

(17) K tome još, kralj načini veliko prijestolje od bjelokosti i obloži ga čistim zlatom. (18) Prijestolje je imalo šest stepenica – i zlatno je podnožje bilo pričvršćeno uza nj – i nasrone za ruke s objiju strana sjedišta, a kraj naslona za ruke stajala su dva lava. (19) Dvadeset lavova stajalo je ondje na šest stepenica, s objiu strana; takvo što nije napravljeno ni za jedno drugo kraljevstvo. (20) Sve posude za piće kralja Solomona bijahu od zlata, i sve posuđe u Dvoru od šume libanonske bijaše od čistog zlata. Ništa nije bilo od srebra; ono se nije smatralo vrijednim u danima Solomonovim. (21) Kralj imaše trgovacke lađe koje su plovile sa Hiramovim slugama; jednom u tri godine trgovacke su lađe dolazile dovozeći zlato i srebro, bjelokost i majmune i babune³⁸.

(22) Tako je kralj Solomon po bogatstvu i mudrosti postao veći od svih zemaljskih kraljeva. (23) Svi su kraljevi zemaljski nastojali doći pred Solomona, da čuju njegovu mudrost koju mu je Bog metnuo u srce. (24) Iz godine u godinu ko god bi došao donosio bi dar: stvari od srebra i zlata, haljine, oružje, mirodije, konje i mazge.

(25) Solomon je imao četiri hiljade staja za konje i kola i dvanaest hiljada konjanika, i smjestio ih je po gradovima gdje bijahu kola i kod kralja u Jerusalemu. (26) Vladao je nad svim kraljevima od Rijekе³⁹ pa do zemlje filistinske i do mede egipatske. (27) Kralj je učinio da bude srebra u Jerusalemu u izobilju kao kamenja, i učinio je da kredra bude u izobilju kao stabala divljih smokvi u Šefeli. (28) Konji Solomonovi bili su uvezeni iz Egipta⁴⁰ i iz svih zemalja.

Solomonova smrt

(29) A ostala djela Solomonova, od prvoga do posljednjega – zar ona nisu zabilježena u zapisima

³⁶ Šesto šekela – 6,9 kg.

³⁷ Tri stotine šekela – 3,5 kg.

³⁸ Ili paune.

³⁹ Tj. Eufrata.

⁴⁰ Ili *Mucrija*. Mucri je bio u oblasti Cilicije (jugoistočna Turska).

proroka Natana, u proročanstvu Šilonjanina Ahijaha i u ukazanjima vidovnjaka Ide o Jarobamu, sinu Nebatovu? (30) Četrdeset je godina Solomon vladao u Jerusalemu nad svim Israilom. (31) I ode Solomon na počinak s očevima svojim, i pokopao ga u gradu oca njegovoga Davida, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Rehbabam.

Rehabamova nerazboritost

10 Onda Rehabam ode u Šekem, jer sav Israil bješe došao u Šekem da njega postavi za kralja. (2) A kad je Jarobam, sin Nebatov, čuo za to – on, naime, bijaše u Egiptu, kamo je pobegao pred kraljem Solonom – vrati se iz Egipta. (3) Onda poslaše po Jarobama, te on i sav Israil dodoše i progovoriše Rehabamu i rekoše: (4) “Tvoj je otac teretli jaram na nas navalio; zato sad olakšaj tešku službu oca svoga i teretli jaram što ga je on na nas navalio, pa čemo ti služiti.”

(5) Tad im on reče: “Vratite mi se za tri dana.” Tako narod ode. (6) Tad se kralj Rehabam posavjetova sa starješinama koji su služili ocu njegovu Solomonu dok je još bio živ i upita: “Šta savjetujete da se odgovori narodu ovom?”

(7) Oni mu progovoriše i rekoše: “Budeš li dobrostiv prema tim ljudima i budeš li im ugodio i lijepim im riječima progovorio, oni će tebi uvijek sluge biti.”

(8) Ali on odbaci savjet što mu ga dadoše starješine i posavjetova se s mladićima koji su odrasli s njim i služili mu. (9) On njih upita: “Šta vi savjetujete da odgovorimo ovom narodu koji mi je progovorio i rekao: ‘Olakšaj jaram što ga je otac tvoj na nas navalio?’” (10) Mladići koji su odrasli s njim progovoriše mu i rekoše: “Ovako kaži narodu koji ti je progovorio i rekao: ‘Tvoj je otac na nas teretli jaram navalio, sad nam ga ti olakšaj!’ – reci mu: ‘Moj je mali prst deblji od struka oca mogu! (11) Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ču jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bičevima, a ja ču vas kažnjavati štipavcima⁴¹’.”

(12) Onda trećega dana Jarobam i sav narod dodoše Rehabamu, kako kralj bješe i rekao: “Vratite mi se trećega dana.” (13) Kralj Rehabam oštro im odgovori, odbacivši savjet starješina (14) i progovori im onako kako su ga nasavjetovali mladići, pa

⁴¹ Riječ *štipavci* ovdje se odnosi na bičeve s oštrim komadi-ma metala.

reče: "Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ču jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bićevima, a ja ču vas kažnjavati štipavcima." (15) Tako kralj ne posluša naroda, jer tako udeši Bog, da Jahve ispunji riječ svoju što ju je, preko Ahijaha iz Šiloha, kazao Jarobamu, sinu Nebatovu.

Podjela kraljevstva

(16) Kad sav Israil vidje da ga kralj ne htjede poslušati,
narod odgovori kralju i reče:
"Kakav dio u Davidu imamo mi?
Mi nemamo baštine u sinu Jišajevu.
Svako u čador svoj, o Israile!
Sad se brini za kuću svoju, Davide!"

Tako svi Israilci otidoše u čadore svoje.

(17) A nad sinovima Israilovim koji su živjeli u gradovima Jehudinim vladao je Rehabam. (18) Onda kralj Rehabam posla Hadorama, koji je nadzirao prisilni rad, ali ga sinovi Israilovi kamenovaše nasmrt. I kralj Rehabam požuri da se popne na svoja kola i umakne u Jerusalem. (19) Tako se Israil i dan-danas buni protiv Davidove kuće.

Rehabamova vladavina nad Jehudom

11 Kad Rehabam dođe u Jerusalem, okupi kuću Jehudinu i Benjaminovu, stotinu i osamdeset hiljada probranih ratnika, da udare na kuću Israilovu i da povrate kraljevstvo Rehabamu. (2) Ali riječ Jahvina dođe Šemajahu, čovjeku Božjem: (3) "Progovori Rehabamu, sinu Solomonovu, kralju Jehude, i svim Israilcima u Jehudi i Benjaminu, i reci: (4) Ovako veli Jahve: Ne smijete ići gore i tući se s braćom svojom; neka se svako vrati kući svojoj, jer je ovo poteklo od mene." Tako oni poslušaše riječi Juhvina i odustadoše od toga da idu na Jarobamu.

(5) Rehabam je živio u Jerusalemu, a gradio je tvrde gradove u Jehudi. (6) Tako je sagradio Betlehem, Etam, Tekou, (7) Bet-Cur, Soko, Adulam, (8) Gat, Marešu, Zif, (9) Adorajim, Lakiš, Azeku, (10) Coru, Ajalon i Hebron – gradove utvrde u Jehudi i u Benjaminu. (11) Pojačao je i utvrde te postavio u njih zapovjednike i smjestio zalihe hrane, ulja i vina. (12) U sve gradove stavio je štitove i kopljia, i dobro ih utvrdio. Tako on držaše Jehudu i Benjamin.

(13) K tome još, svećenici i levijevci iz svih krajeva širom Israila pristadoše uza nj.

Jarobam postavlja lažne svećenike

(14) Levijevci napustiše svoje pašnjake i svojinu svoju i dodoše u Jehudu i Jerusalem, jer ih Jarobam i sinovi njegovi bijahu isključili iz svećeničke službe Jahvi. (15) On postavi svoje svećenike za uzvisine, za jarce i telad⁴² što ih bješe napravio. (16) Oni iz svih plemena Israilovih čija su srca čeznula tražeći Jahvu, Boga Israileva, podoše za njima u Jerusalem da prinose žrtve Jahvi, Bogu očeva svojih. (17) Oni učvrstiše kraljevstvo jehudinsko i podupriješe Rehabama, sina Solomonova, za tri godine, jer su tri godine Davidovim i Solomonovim putem hodili.

Rehabamova porodica

(18) Potom Rehabam uze sebi za ženu Mahalatu, kćer Davidova sina Jerimota, i Abihajle, kćeri Jišajeva sina Eliaba, (19) i ona mu rodi sinove: Jeuša, Šemariju i Zahama. (20) Poslije nje on uze Maaku, kćer Abšalomovu⁴³, i ona mu rodi Abijaha, Ataja, Zizu i Šelomita. (21) Rehabam voljaše Abšalomovu kćer Maaku više od svih svojih drugih žena i prilježnica. Ta on bijaše uzeo osamnaest žena i šezdeset prilježnica, i bio je otac dvadeset i osam sinova i šezdeset kćeri. (22) Rehabam postavi Maakina sina Abijaha za poglavara i vođu među braćom njegovom, jer bješe naumio postaviti njega za kralja. (23) Mudro je činio i neke je sinove svoje razmjestio svuda po krajevima Jehudinim i Benjaminovim, po svim utvrđenim gradovima, i dao im je hrane u izobilju. I mnoge im je žene našao.

Šišak, kralj egipatski, pustoši Jehudu

12 Kad se kraljevstvo Rehabamovo učvrstilo i ojačalo, on i sav Israil s njim ostavše zakon Jahvin. (2) I desi se pete godine vladavine kralja Rehabama, zato što oni bijahu nevjerni Jahvi, da Šišak, kralj egipatski, navali na Jerusalem (3) s hiljadu i dvije stotine kola i šezdeset hiljada konjanika. A narodu koji dođe s njim iz Egipta – Libijcima, Sukijcima i Etiopljanima – nije bilo broja. (4) On zauze utvrđene gradove jehudinske i dođe sve do Jerusalema. (5) Onda prorok Šemajah dođe Rehabamu i prvacima jehudinskim, koji se

⁴² Tj. kipove jaraca i teladi.

⁴³ Ili Abišalomovu.

bijahu okupili u Jerusalemu strahujući od Šišaka, i reče im: "Ovako veli Jahve: Vi ste ostavili mene, pa sam i ja vas Šišaku u ruke ostavio." (6) Tad se prvaci israilski i kralj poniziše i rekoše: "Jahve je pravedan."

(7) Kad Jahve vidje da su se ponizili, riječ Jahvina dode Šemajahu: "Oni su se ponizili, pa ih neću uništiti, nego će im naskoro dati spasenje, i moj se gnjev neće izliti na Jerusalem preko Šišaka. (8) Oni će mu postati robovi, da nauče kako je služiti meni i služiti kraljevima zemaljskim."

(9) I navalili egipatski kralj Šišak na Jerusalem i odnese blago iz kuće Jahvine i blago iz dvora kraljevskoga. Odnio je sve: uzeo je i zlatne štitove što ih je Solomon napravio. (10) Poslije kralj Rehabam napravi umjesto njih tučane štitove i povjeri ih zapovjednicima straže koja je čuvala ulaz u kraljev dvor. (11) Kad bi god kralj išao u kuću Jahvinu, stražari bi dolazili i nosili ih, pa ih onda vraćali u stražarnicu. (12) I kad se ponizio, srdžba se Jahvina okrenula od njega, da ga ne bi potpuno uništila, a bijaše dobra i u Jehudi.

(13) Tako se kralj Rehabam učvrsti u Jerusalemu i vlasti. Rehabamu je bila četrdeset i jedna godina kad je počeo vladati, i vladao je sadamnaest godina u Jerusalemu, gradu što ga je Jahve odabrao od svih plemena Israilovih da ondje postavi ime svoje. A majka mu se zvala Naama, i bila je Amonka.

(14) On je činio зло jer nije čeznuo tražeći Jahvu.

(15) A djela Rehabamova, od prvoga do posljednjega – zar ona nisu zabilježena u zapisima proroka Šemajaha i vidovnjaka Ide, prema popisu rodoslovnom? I neprestano se vođahu ratovi između Rehabama i Jarobama. (16) I Rehabam ode na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Abijah.

Abijah nasljeđuje Rehabama

13 Osamnaeste godine vladavine kralja Jarobama Abijah je postao kralj nad Jehudom, (2) i vladao je tri godine u Jerusalemu; a majka mu se zvala Mikaja, i bila je kći Uriela iz Gibee.

I izbi rat između Abijaha i Jarobama. (3) Abijah podje u boj s vojskom ratnika hrabrih, četiri stotine hiljada probranih ljudi, a Jarobam protiv njega u bojni red postroji osam stotina hiljada probranih ljudi, ratnika hrabrih.

Abijahov govor

(4) Onda Abijah stade na gori Cemarajimskoj, koja je u brdimu Efrajimovim, i reče: "Slušajte me, Jarobame i sav Israile! (5) Zar ne znate da je Jahve, Bog Israilov, zauvijek dao vlast nad Israilem Davidu i sinovima njegovim savezom soli⁴⁴? (6) Ali Nebatov sin Jarobam, sluga Davidova sina Solomona, diže se i pobuni protiv gospodara svoga, (7) i ljudi nedostojni okupiše se oko njega, ništarije, koji se pokazaše prejakima za Rehabama, sina Solomonova, kad on bijaše mlađ i bojažljiv, i ne može ostati pri svome protiv njih.

(8) I vi se sad namjeravate oprijeti kraljevstvu Jahvinu što je u ruci sinova Davidovih, zato što vas uistinu mnogo ima i što su u vas zlatna telad koju vam je Jarobam načinio da vam bogovi budu. (9) Zar niste otjerali svećenike Jahvine, sinove Aronove i levijevce, i postavili sebi svećenike kao narodi drugih zemalja? Ko god dode da se posveti s mladim juncem i sedam ovnova, i on može postati svećenik onoga što bog nije. (10) Ali nama – Jahve je nama Bog, i mi ga nismo ostavili; i sinovi Aronovi služe Jahvi kao svećenici, a levijevci im pomazu u poslu. (11) Svakog jutra i večeri oni pale Jahvi žrtve paljenice i miomirisni tamjan, i hljeb je na čistu stolu, i zlatni stalak sa svjetiljkama svake se večeri pali, jer mi se držimo naredbe Jahve, Boga svoga, a vi ste ga ostavili. (12) I gle, Bog je nama na čelu i svećenici njegovi s trubama što daju znak da zatrube uzbunu protiv vas. O sinovi Israilovi, nemojte se boriti protiv Jahve, Boga očeva svojih, jer nećete uspjeti."

Abijah dobi bitku protiv Jarobama

(13) Ali Jarobam bijaše postavio zasjedu da dode sleda, tako da je Israile bio ispred Jehude, a zasjeda iza njih. (14) Kad se Jehudinci okrenuše, gle, bijahu napadnuti i sprijeda i straga, te zavapiše Jahvi, a svećenici zapuhaše u trube. (15) Potom Jehudinci podigoše poklič bojni, i kad Jehudinci podigoše poklič bojni, tad Jahve razbi Jarobama i sav Israile pred Abijahom i Jehudom. (16) Sinovi Israilovi pobjegoše pred Jehudom, i Bog ih predade njima u ruke. (17) Abijah i narod njegov potukoše ih u velikom pokolju, tako da pet stotina hiljada probranih Israilaca pade pobijeno. (18) Tako su sinovi Israilovi tada podjarmljeni, a sinovi Jehudini bija-

⁴⁴ Savez soli – to je neraskidivi savez.

hu jaki jer su se uzdali u Jahvu, Boga očeva svojih. (19) Abijah je gonio Jarobama, i zauzeo od njega gradove: Betel sa selima njegovim, Ješanu sa selima njezinim i Efron sa selima njegovim.

Jarobamova smrt

(20) Jarobam više ne povrati snage u danima Abijahovim; i Jahve ga udari, te on umrije.

(21) A Abijah ojača, te uze sebi četraest žena i po-stade otac dvadeset i dvojici sinova i šesnaest kćeri.

(22) A ostala djela Abijahova i pothvati njegovi i riječi njegove zapisani su u bilješkama proroka Ide.

Asa nasljeđuje Abijaha

14 ⁴⁵Ode Abijah na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Asa. Zemlja je u njegovim danima bila mirna deset godina.

⁴⁶(2) Asa činjaše ono što je dobro i pravo u očima Jahve, Boga njegova, (3) jer ukloni tuđe žrtvenike i uzvisine, poruši stupove svete i posijeće motke Ašerine, (4) i zapovjedi Jehudi da traži Jahvu, Boga očeva svojih, i da se drži zakona i zapovijedi. (5) On ukloni i uzvisine i žrtvenike za kađenje iz svih gradova jehudinskih, a kraljevstvo pod njegovom vlašću bijaše mirno. (6) On sagradi utvrđene gradove u Jehudi, jer zemlja bijaše mirna, i нико не bijaše u ratu s njim tih godina, jer mu Jahve bijaše dao mir. (7) "Hajde da sagradimo ove gradove", reče on Jehudi, "i da ih opašemo zidinama i kulama, kapijama i rešetkama. Zemlja je još naša, jer smo tražili Jahvu, Boga svoga; mi smo ga tražili, i on nam je dao mir sa strana svih." Tako su gradili i bili sretni. (8) A Asa je imao vojsku od tri stotine hiljada ljudi iz Jehude, koji su nosili velike štitove i kopljia, i dvije stotine i osamdeset hiljada iz Benjamina, koji su nosili štitove male i koji su rukovali lukom; svi su oni bili ratnici hrabri.

Pobjeda nad Zerahovom vojskom

(9) I izide na njih Zerah Etiopljanin s vojskom od milion ljudi i tri stotine kola i dođe do Mareše. (10) Asa izide preda nj, i postrojiše se u redove bojne u dolini Cefatskoj u Marešu. (11) Onda Asa zovnu Jahvu, Boga svoga, i reče: "Jahve, nema nikoga mimo tebe da pomogne u boju između silnoga

i nejakoga; zato nam pomozi, o Jahve, Bože naš, jer se mi u tebe uzdamo i u tvoje smo ime došli protiv mnoštva ovog. O Jahve, ti si naš Bog, ne daj da te čovjek prevlada."

(12) I razbi Jahve Etiopljane pred Asom i Jehudom, i pobjegoše Etiopljani. (13) Asa i narod koji bijaše s njim gonili su ih sve do Gerara; i toliko je Etiopljana palo da se nisu mogli oporaviti⁴⁷, jer su bili zgaženi pred Jahvom i vojskom njegovom. I Jehudinci odnesuše vrlo velik plijen. (14) Oni uništiše sve gradove oko Gerara, jer ih bijaše obuzeo strah od Jahve; i poharaše sve te gradove jer u njima bijaše mnogo plijena. (15) Udariše i na čadore za stoku i odvedoše mnogo brava i deva. Onda se vratiše u Jerusalem.

Azarijino proročanstvo

15 I Duh se Božiji spusti na Azariju, sina Odedova, (2) te on izide pred Asu i reče mu: "Slušajte me, Asa i sva Jehudo i Benjamine. Jahve je s vama kad ste vi s njim; i ako ga budete tražili, on će vam dati da ga nađete, ali ako ga ostavite, on će vas ostaviti. (3) Mnogo su dana Israelci bili bez istinskog Boga i bez svećenika učitelja i bez zakona. (4) Ali u nevolji svojoj oni se okrenuše Jahvi, Bogu Israilovu, i tražiše ga, pa im on dade da ga nađu. (5) U ona vremena nije bilo mira onome ko je izlazio ni onome ko je dolazio, jer mnogi su nemiri bili pogodili sve stanovnike zemlje. (6) Narod je satirao drugi narod i grad drugi grad, jer im je Jahve svaku nevolju donosio. (7) Ali vi budite hrabri, i neka vam ruke ne klonu, jer ima nagrada za trud vaš."

Obnova vjere

(8) A kad Asa ču rijeći te i proročanstvo što ga Azarija, sin proroka Odeda izreče⁴⁸, ohrabri se te ukloni odvratne kumire iz sve zemlje Jehudine i Benjaminove i iz svih gradova što ih je osvojio u brdima Efrajimovim. Potom obnovi Jahvin žrtvenik koji je bio pred trijemom Jahvinim. (9) Okupi svu Jehudu i Benjamin i one od Efrajima, Manašea i Šimona koji se bijahu nastanili među njih, jer mnogi iz Israila bijahu prebjegli k njemu kad su vidjeli da je Jahve, Bog njegov, s njim. (10) Tako se sabraše u Jerusalemu u trećem mjesecu petnaeste godine vladavine Asine. (11) Toga dana žrtvovaše

⁴⁷ Ili: ...da nijedan ne ostade živ.

⁴⁸ U sirjačkim i latinskim rukopisima stoji Azarija, sin proroka Odeda..., a u hebrejskim prorok Oded...

⁴⁵ U hebrejskom tekstu 13:23.

⁴⁶ U hebrejskom 14:1.

Jahvi sedam stotina volova i sedam hiljada brava od plijena što su ga doveli. (12) Oni se obavezase savezom da će tražiti Jahvu, Boga očeva svojih, svim srcem svojim i dušom; (13) a ko god ne bude tražio Jahvu, Boga Israilova, ima se pogubiti, bio mali ili veliki, čovjek ili žena. (14) I još se glasno zakleše Jahvi, kličući, uz trube i robove. (15) Sva se Jehuda radovala zbog zakletve te, jer su se svim srcem zakleli i njega željno tražili, a on im je dao da ga nađu. Zato im je Jahve dao mir sa strana svih. (16) Kralj Asa ukloni i Maaku, mater svoju, s mješta kraljice majke, jer ona bijaše načinila odvratnu motku Ašerinu; i Asa sasijeće tu motku, zdrobi je i spali u potoku Kidronu. (17) Ali užvisine nisu bile uklonjene iz Israila. Ipak, srce je Asino bilo nedužno za svih dana njegovih. (18) On unese u Božiju kuću posvećene stvari oca svoga i svoje posvećene stvari: srebro i zlato i posude. (19) I više nije bilo rata sve do trideset i pete godine Asine vladavine.

Asa u ratu s Baašom

16 Trideset i šeste godine Asine vladavine israelski kralj Baaša navali gore na Jehudu i utvrdi Ramu, da spriječi svakoga da izide ili uđe Asi, kralju jehudinskom. (2) Tad Asa iznese srebro i zlato iz riznica kuće Jahvine i dvora kraljevskoga i posla ga Ben-Hadadu, kralju aramejskom, koji je živio u Damasku, i poruči: (3) "Neka bude ugovor između mene i tebe kao što je bio između oca moga i oca tvoga. Evo, šaljem ti srebro i zlato; hajde, raskini ugovor s israelskim kraljem Baašom ne bi li se on povukao od mene." (4) Tako Ben-Haddad posluša kralja Asu i posla vojskovođe svoje na israelske gradove, i oni pokoriše Ijon, Dan, Abel-Majim i sve Naftalijeve gradove spremišta. (5) Kad Baaša ču za to, prestade utvrditati Ramu i obustavi posao. (6) Onda kralj Asa doveđe svu Jehudu, i oni odniješe iz Rame kamenje i drvo kojima je Baaša gradio, i time on utvrdi Gebu i Micpu.

Asa zatočuje vidovnjaka

(7) U to vrijeme judejskom kralju Asi dođe vidovnjak Hanani i reče mu: "Zato što si se oslonio na kralja aramejskog, a nisi se oslonio na Jahvu, Boga svoga, vojska kralja aramejskog⁴⁹ izmakla ti je iz ruke. (8) Zar nisu Etiopljani i Libijci bili silna voj-

ska s vrlo mnogo kola i konjanika? Ali zato što si se oslonio na Jahvu, on ti ih je predao u ruke. (9) Ta oči Jahvine gledaju svuda po zemlji, da on osnaži one čija su srca njemu potpuno predana. Nerazboroito si to učinio. Zato će se doista dizati ratovi na te." (10) Asa se tad rasrdi na vidovnjaka i bací ga u tamanicu, jer se zbog toga razgnjevio na nj. A u isto vrijeme Asa je tlačio i neke iz naroda.

Asin kraj

(11) Djela Asina, od prvoga do posljednjega, zapisana su, eto, u Knjizi o kraljevima jehudinskim i israelskim. (12) U trideset i devetoj godini njegove vladavine Asu zabolješe noge; bolest mu je bila vrlo teška, ali ni u bolesti on nije tražio Jahvu, nego liječnike. (13) I ode Asa na počinak s očevima svojim i umrije četrdeset i prve godine vladavine svoje. (14) Pokopali su ga u grobnici koju on sebi bijaše iskopao u gradu Davidovu, i položili ga u počivalište koje on bijaše ispunio raznovrsnim mirodijama smiješanim vještinom mirodijaša; i vrlo veliku vatru oni mu zapališe.⁵⁰

Jehošafat nasljeđuje Asu

17 Onda na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jegošafat, i učvrsti položaj svoj nad Israilem. (2) On smjesti vojsku po svim utvrđenim gradovima jehudinskim i postavi posade po zemlji jehudinskoj i gradovima Efrajimovim što ih otac njegov Asa bijaše zauzeo. (3) Jahve je bio s Jegošafatom jer je on hodio prijašnjim putevima oca svoga⁵¹ i nije tražio baale, (4) nego je tražio Boga oca svoga, slijedio zapovijedi njegove i nije postupao kao Israil. (5) Zato je Jahve učvrstio kraljevstvo u ruci njegovoj, i sva je Jehuda donosila danak Jegošafatu, pa je on stekao veliko bogatstvo i slavu. (6) Srce mu se uznosilo na putevima Jahvinim, i opet je iz Jehude uklonio užvisine i motke Ašerine. (7) Treće godine vladavine on posla svoje dostojanstvenike: Ben-Hajila, Obadiju, Zekariju, Netanela i Mikajaha da poučavaju po gradovima jehudinskim, (8) i s njima levijevce: Šemajaha, Netaniju, Zebadiju, Asahelu, Šemiramota, Jehonatana, Adoniju, Tobijaha i Tobadoniju, levijevce, i s njima Elišamu i Jehoramom, svećenike. (9) Oni su pouča-

⁴⁹ Tj. vatu na kojoj su palili mirodije i miomirise.

⁵⁰ Tako je u hebrejskim rukopisima; u nekim grčkim stoji *Israelskog*.

⁵¹ Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim stoji *oca svoga Davida*.

vali po Jehudi, noseći uza se Knjigu zakona Jahvina; išli su po gradovima svim i poučavali narod. (10) I strah od Jahve obuze sva kraljevstva zemalja oko Jehude, tako da ona nisu ratovala s Jehošafatom. (11) Neki su Filistinci donosili Jehošafatu darove i srebro kao danak; Arapi su mu, isto tako, dovodili stada: sedam hiljada i sedam stotina ovnova i sedam hiljada i sedam stotina jaraca. (12) Tako je Jehošafat postajao sve veći i veći, i gradio je tvrđave i gradove spremišta po Jehudi. (13) Imao je velike zalihe u gradovima jehudinskim, a u Jerusalemu ratnike, ljudi hrabre. (14) Evo popisa njihova po porodicama: od Jehude, zapovjednici hiljada – zapovjednik Adnah i s njim tri stotine hiljada hrabrih ratnika; (15) do njega zapovjednik Johanan i s njim dvije stotine i osamdeset hiljada; (16) do njega Zikrijev sin Amasija, koji se dobrovoljno javio u službu Jahvinu, i s njim dvije stotine hiljada hrabrih ratnika; (17) a od Benjamina – Eliada, ratnik hrabar, i s njim dvije stotine hiljada ljudi naoružanih lukom i štitom; (18) i do njega Jehozabad i s njim stotinu i osamdeset hiljada ljudi opremljenih za boj. (19) To su oni koji su služili kralju, povrh onih koje je kralj postavio u utvrđene gradove širom sve Jehude.

Jehošafatovo savezništvo s Ahabom

18 Jehošafat steče veliko bogatstvo i slavu, i orodi se s Ahabom. (2) Poslije nekoliko godina siđe u Samariju da obide Ahaba. I Ahab zakla mnogo brava i volova njemu i ljudima koji bijahu s njim, i nagovaraše ga da navalii gore na Ramot-Gilead. (3) Israelski kralj Ahab reče judejskom kralju Jehošafatu: "Hoćeš li poći sa mnom u boj na Ramot-Gilead?" A on mu odgovori: "Ja sam kao i ti, moj je narod kao i tvoj, i bit ćemo s tobom u boju."

Proročanstva lažnih proroka

(4) I Jehošafat još reče kralju israelskome: "Molim te najprije Jahvu za savjet upitaj." (5) Onda kralj israelski okupi proroke, njih četiri stotine, i upita ih: "Hoćemo li ići u boj na Ramot-Gilead, ili ću se suzdržati?" A oni odgovoriše: "Idi, jer Bog će ga kralju u ruke predati." (6) Ali Jehošafat upita: "Zar ovdje nema još neki prorok Jahvin da njega upitamo?" (7) Israelski kralj reče Jehošafatu: "Ima još jedan čovjek preko kojeg možemo upitati Jahvu, ali ga ja

mrzim jer mi nikad ne proriče dobro, nego uvijek zlo. To je Mikajah, sin Jimlahov."

Ali Jehošafat reče: "Neka kralj ne govori tako."

(8) Onda kralj israelski pozva jednog časnika i reče: "Brzo dovedi Mikajaha, sina Jimlahova." (9) A sjedžahu kralj israelski i Jehošafat, kralj jehudinski, svaki na prijestolju svome, obučeni u svoje kraljevske haljine, na gumnu kraj kapije samarijske; a svi proroci proricahu pred njima. (10) Kenaanahov sin Cidkijah načini sebi gvozdene rogove i reče: "Ovako veli Jahve: Njima ćeš probadati Aramejce sve dok ne budu zatrti."

(11) Tako su svi proroci proricali i govorili: "Kreni gore na Ramot-Gilead i pobijedi, jer Jahve će ga kralju u ruke predati."

Mikajah proriče poraz

(12) Onda glasnik koji bijaše otiašao da pozove Mikajaha progovori mu i reče: "Evo, riječi su proroka jednako povoljne za kralja, pa neka i riječ tvoja bude kao i njihova, i govorи dobro."

(13) Ali Mikajah reče: "Tako mi Jahve živoga, ono što Bog moj kaže, to ću govoriti."

(14) Kad dođe kralju, kralj ga upita: "Mikajah, hoćeš li ići u boj na Ramot-Gilead ili ću se suzdržati?" "Idi gore i pobijedi", odgovori on, "jer će vam oni u ruke predani biti."

(15) Tad mu kralj reče: "Koliko te puta moram zaklinjati da mi ne govorиш ništa osim istine u Jahvino ime?"

(16) Tad on odgovori:

"Vidio sam sav Israel raštrkan po gorama, kao ovce bez pastira.

I Jahve reče: 'Ovi nemaju gospodara.'

Neka se svako od njih u miru kući vrati."

(17) Onda kralj israelski reče Jehošafatu: "Zar ti nisam rekao da mi neće proreći dobro, nego zlo?"

(18) Mikajah reče: "Čuj zato riječ Jahvinu. Vidio sam Jahvu kako sjedi na prijestolju svome i svu vojsku nebesku kako stoji s njegove desne i s njegove lijeve strane. (19) Jahve reče: 'Ko će namamiti israelskoga kralja Ahaba da ode gore i padne u Ramot-Gilead?' I jedan reče ovo, a drugi ono. (20) Onda jedan duh istupi i stade pred Jahvu te reče: 'Ja ću ga namamiti.' Jahve ga upita: 'Kako?' (21) A ovaj reče: 'Otići ću i biti lažljivi duh u ustima svih proroka njegovih.' Tad on reče: 'Ti ćeš ga namamiti, i uspijet ćeš. Idi i učini tako.' (22) I tako je, eto, Jahve stavio lažljivog duha u usta ovih tvojih proroka, jer Jahve ti je propast navjestio."

(23) Tad se Kenaanahov sin Cidkijah primače pa udari Mikajaha po obrazu i reče: "Kako je duh Jahvin prešao s mene da bi s tobom govorio?"

(24) Mikajah reče: "Gle, vidjet ćeš onoga dana uđeš u unutarnju sobu da se sakrijes."

(25) Tad kralj israelski reče: "Uzmite Mikajahu i vratite ga upravitelju gradskome Amonu i kraljeviču Joašu (26) i recite: Ovako veli kralj: Bacite ovog čovjeka u tamnicu i držite ga na suhu hljebu i vodi dok se ja sretno ne vratim."

(27) Mikajah reče: "Ako se doista sretno vratiš, Jahve kroza me govorio nije." I dodade: "Čuj, narode sav!"

Ahabov poraz i smrt

(28) Tako kralj israelski i Jehošafat, kralj jehudinski, navališe gore na Ramot-Gilead. (29) Kralj israelski reče Jehošafatu: "Ja ču se preobući i stupiti u boj, a ti obuci haljine svoje." Tako se israelski kralj preobuče, i ode u boj.

(30) Aramejski kralj naredi zapovjednicima kola: "Ne tucite se ni s malim ni s velikim, nego samo s kraljem israelskim." (31) Zato, kad ugledaše Jehošafata, zapovjednici kola rekoše: "Ovo je kralj israelski", i skrenuše da se tuku s njim. Ali Jehošafat stade vapiti, te mu Jahve pomože i odvrati ih od njega. (32) Kad zapovjednici kola shvatiše da to nije kralj israelski, prestadoše ga goniti.

(33) Ali neki čovjek nasumce nategnu luk i pogodi kralja israelskoga između oklopa od metalnih pločica i ploče na prsima. Tad on reče vozaču svojih kola: "Okreni kola i vodi me iz boja, jer sam grdno ranjen." (34) Boj je toga dana bjesnio, i israelski se kralj do večeri propinjaše u kolima svojim ispred Aramejaca, a u sumrak umrije.

Jehu kori Jehošafata

19 Potom se jehudinski kralj Jehošafat sretno vradi kući u Jerusalem. (2) Vidovnjak Jehu, sin Hananijev, izdiže pred kralja Jehošafata i reče mu: "Zar da pomažeš bezbožniku i voliš one koji mrze Jahvu, pa da navučeš na sebe gnjev Jahvin?" (3) Ali ima dobra u tebi, jer si uklonio iz zemlje motke Ašerine i čeznuo tražeći Jahvu."

Jehošafat postavi suce

(4) Tako je Jehošafat živio u Jerusalemu, i opet je izlazio među narod od Beeršebe do brda Efrajimova i vraćao ga Jahvi, Bogu očeva njihovih. (5) On

postavi suce u zemlji, u svakom utvrđenom gradu jehudinskom. (6) On reče sucima: "Gledajte šta radite, jer vi ne sudite za čovjeka, nego za Jahvu, koji je s vama kad sud donosite. (7) Neka onda sad bude strah od Jahve nad vama; dobro pazite šta radite, kod Jahve, Boga našega, nema nepravde ni pristranosti ni uzimanja mita."

(8) U Jerusalemu Jehošafat još postavi neke od lebijevaca i svećenike i neke od glava porodica Israfilovih radi suda Jahvina i da presuđuju u sporovima među stanovnicima Jerusalema. (9) Tad im on naloži i reče: "Ovako radite u strahu od Jahve, vjerno i iskreno. (10) Kad god kakav spor izdiže pred vas od braće vaše što žive u gradovima: bilo to proljevanje krvi, zakon, zapovijedi, uredbe ili običaji, vi ih opomenite da ne budu krivi pred Jahvom i da se na vas i braću vašu gnjev ne sruči. Tako učinite i nećete biti krivi. (11) Eto, glavni će svećenik Amarija biti nad vama u svemu što se bude ticalo Jahve, a Jišmaelov sin Zebadija, upravitelj kuće Jehudine, u svemu što se bude ticalo kralja. A lebijevci će služiti pred vama kao časnici. Radite odlučno, a Jahve će biti s čestitima."

Prijetnja rata nad Juhodom i Jerusalemom

20 Desi se poslije toga da sinovi Moabovi i sinovi Amonovi, zajedno s nekim Meunjanima⁵², dodoše da zarate s Jehošafatom. (2) Onda dodoše i izvijestiše Jehošafata: "Silno mnoštvo dolazi na te s one strane mora, iz Edoma⁵³, i eno ga u Hacecon-Tamaru, to jest u Engediju." (3) Jehošafat se uplaši i okrenu lice svoje Jahvi, pa proglaši post u svoj Jehudi. (4) Tako se okupi Jehuda da traži pomoć od Jahve: iz svih gradova jehudinskih dodoše tražiti Jahvu.

Jehošafatova molitva

(5) Onda Jehošafat ustade u zboru jehudinskom i jerusalemском u kući Jahvinoj pred novim dvořištem (6) i reče: "O Jahve, Bože očeva naših, zar ti nisi Bog na nebesima? I zar ti nisi vladar nad svim kraljevstvima naroda? U tvojoj su ruci snaga i moć, tako da ti se niko ne može oduprijeti. (7) Zar ti nisi, Bože naš, istjerao stanovnike ove zemlje

⁵² Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim stoji *Amonovcima*.

⁵³ Jedan hebrejski rukopis ima *Edoma*; u svim je ostalim rukopisima *Arama*.

pred narodom svojim Israilom i zauvijek je dao potomcima prijatelja svoga Abrahama? (8) Oni su živjeli u njoj, i ondje su ti sagradili svetište za ime tvoje, i govorili su: (9) 'Ako bi se na nas sručilo zlo, bio to moć presude, ili kuga, ili glad, mi ćemo stajati pred ovom kućom i pred tobom – jer ime je tvoje u ovoj kući – i zavapit ćemo ti u nevolji svojoj, a ti ćeš nas čuti i izbaviti.' (10) I evo, sinovi Amonovi i Moabovi i oni s gore Seirske, na koje nisi pustio da Israil navalii kad je izlazio iz zemlje egipatske – on se okrenuo od njih i nije ih zatro – (11) vidi kako nas nagrađuju dolazeći da nas protjeraju s posjeda tvoga, koji si nam ti u baštinu dao. (12) O Bože naš, zar im nećeš suditi? Ta mi smo nemoćni pred tim mnoštvom silnim koje dolazi na nas, i ne znamo šta da radimo, samo su nam oči uprte u te.'

Jahvin odgovor na molitvu

(13) Sva je Jehuda stajala pred Jahvom, sa ženama, djecom i djećicom. (14) Onda usred zbora duh Jahvin siđe na Jehazijela, sina Zekarije, sina Benajaha, sina Jeijela, sina Matanije, levijevca od sinova Asafovih, (15) i reče on: "Slušajte, sva Jehudo i stanovnici Jerusalema i kralju Jehošafate: ovako vam veli Jahve: 'Ne bojte se i ne budite potišteni zbog tog mnoštva velikog, jer taj boj nije vaš, nego Božiji.' (16) Sutra navalite dolje na njih. Gle, oni će se penjati uz strminu Cic, i vi ćete ih zateći nakraj doline ispred pustinje Jeruelske. (17) Vi se ne trebate biti u boju tom; postavite se, stoje i gledajte spasenje koje će vam Jahve dati, o Jehudo i Jerusaleme." Ne bojte se i ne budite potišteni; sutra izdiđe da se s njima suočite, jer Jahve je s vama."

(18) Jehošafat sagnu glavu licem do zemlje, i sva Jehuda i stanovnici Jerusalema padoše ničice pred Jahvom, klanjajući se Jahvi. (19) Levijevci od Ke-hatovih i Korahovih sinova ustadoše da hvale Jahvu, Boga Israileva, na sav glas.

Neprijatelji se međusobno uništavaju

(20) Oni poraniše i izidoše u pustinju Tekou; a kad izidoše, Jehošafat stade i reče: "Poslušajte me, o Jehudo i stanovnici Jerusalema, uzdajte se u Jahvu, Boga svoga, i bit ćete učvršćeni. Uzdajte se u proroke njegove i neka vas sreća prati." (21) Pošto se posavjetovao s narodom, on postavi one koji su pjevali Jahvi i one koji su ga hvalili u svetom ruhu dok su izlazili pred vojskom i govorili: "Zahvaljujte Jahvi, jer je vječna ljubav njegova." (22) Kad počeše

s pjesmom i hvalom, Jahve postavi zasjede sinovima Amonovim i Moabovim i onima s gore Seirske, koji bijahu došli na Jehudu, te oni bijahu razbijeni. (23) Sinovi su Amonovi i Moabovi, naime, ustali na stanovnike Seirske gore da ih potpuno unište, a kad su završili sa stanovnicima Seira, ustadoše da unište jedni druge.

(24) Kad su Jehudinci došli do osmatračnice prema pustinji, pogledaše prema onom mnoštvu, i gle, to bijahu mrtva tijela što su ležala na zemlji, i niko ne umače. (25) Kad Jehošafat i narod njegov dodoše da pokupe plijen, nađoše među njima mnogo blago, haljine i vrijedne stvari koje uzeše sebi, više nego što su mogli i ponijeti. Tri su dana kupili plijen jer ga je toliko bilo.

Pobjednički povratak u Jerusalem

(26) Onda se četvrti dan okupiše u dolini Beraki, jer ondje su blagosiljali Jahvu. Zato se to mjesto do danas zove dolina Beraka⁵⁴. (27) Svi ljudi iz Juhude i Jerusalema vratiše se veseli s Jehošafatom na čelu, jer Jahve im bijaše dao da se vesele nad neprijateljima svojim. (28) Došli su u Jerusalem s harfama, lirama i trubama, u kuću Jahvinu. (29) I strah Božiji obuze sva kraljevstva zemaljska kad čuše da se Jahve borio protiv neprijatelja Israilevih. (30) Tako je Jehošafatovo kraljevstvo bilo u miru, jer mu je Bog njegov dao mir odasvud.

Jehošafatov kraj

(31) I Jehošafat je vladao nad Juhodom. Bilo mu je trideset i pet godina kad je postao kralj, a vladao je u Jerusalemu dvadeset i pet godina. Majka mu se zvala Azuba i bila je kći Šilhija. (32) On je hodio putem oca svoga Ase i nije s njega skretao, čineći ono što je pravo u očima Jahvinim. (33) Ali uzvisine nisu bile uklonjene; narod još nije bio upravio svoje srce Bogu očeva svojih.

(34) A ostala djela Jehošafatova, od prvoga do posljednjega, zapisana su, eto, u povijesti Hananijeva sina Jehua, koja je zabilježena u Knjizi o kraljevima israilevskim. (35) Poslije toga jehudinski kralj Jehošafat udruži se s israilevskim kraljem Ahazijom. Učinivši to, on je postupio opako. (36) Tako se udružio s njim da naprave lađe koje bi isle u Tarši⁵⁵, i napraviše lađe u Ecjon-Geberu. (37) Tad

⁵⁴ Tj. blagoslov.

⁵⁵ ...lađe koje bi isle u Tarši... – to znači: flota trgovackih lađa...

je Dodavahuov sin Eliezer iz Mareše protiv Jehošafata prorekao: "Zato što si se udružio s Ahazijom, Jahve je uništilo djela tvoja." Tako su se lađe razbile, i nisu mogle otploviti u Taršiš.

Jehoram vlada nad Juhodom

21 Onda Jehošafat ode na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jeheroram. (2) On je imao braću, sinove Jehošafatove: Azariju, Jehijelu, Zekariju, Azarjahu, Mihaela i Šefatiju. Svi su oni bili sinovi israelskoga kralja Jehošafata. (3) Otac im je njihov dao mnoge darove u srebru, zlatu i dragocjenostima, s utvrđenim gradovima u Juhudi, ali je kraljevstvo dao Jeheroramu, jer on bijaše prvenac.

(4) Kad je Jeheroram preuzeo kraljevstvo oca svoga i ojačao, on mačem pobi svu braću svoju, a i neke vladare israelske. (5) Jeheroram su bile trideset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je osam godina u Jerusalemu. (6) On hodaše putem kraljeva israelskih baš kao i kuća Ahabova – jer se Ahabovom kćeri oženio – i činjaše zlo u očima Jahvinim. (7) Ali Jahve ne htjede uništiti kuću Davidovu zbog saveza što ga s Davidom bijaše sklopio, jer mu je on bio obećao da će mu zauvijek dati svjetiljku kroz sinove njegove⁵⁶.

Pobune protiv Juhude

(8) U njegovo se vrijeme Edom pobunio protiv jehudinske vlasti i postavio sebi kralja. (9) Zato je Jeheroram prešao onamo sa zapovjednicima svojim i svim kolima svojim; i digao se noću te pobio Edomce koji su ga okruživali i zapovjednike kola. (10) Tako se Edom do dana današnjega buni protiv Juhude. Onda se u isto vrijeme pobuni Libna protiv vlasti njegove, jer on bijaše ostavio Jahvu, Boga očeva svojih. (11) K tome je još napravio uzvisine po gorama jehudinskim, naveo stanovnike Jerusalema da se odaju razvratu i zaveo Juhudu. (12) Tad mu od proroka Ilijе dođe pismo u kojem je stajalo: "Ovako veli Jahve, Bog oca tvoga Davida: Zato što nisi hodio putevima oca svoga Jehošafata i putevima jehudinskoga kralja Ase, (13) nego si hodio putem kraljeva israelskih i naveo Juhudu i stanovnike Jerusalema da se odaju razvratu, kao što se razvratu odala kuća Ahabova, a pobio si i

⁵⁶ Tj. da će potomci njegovi biti na vlasti.

braću svoju, porodicu svoju, koji bijahu bolji od tebe – (14) gle, Jahve će velikom nesrećom udariti po narodu tvome, sinovima tvojim, ženama tvojim i svemu imanju tvome; (15) i ti ćeš bolovati od mnogih bolesti, bolesti u crijevima, dok ti od te bolesti crijeva ne iziđu, dan za danom."

(16) Onda Jahve pobudi protiv Jeherorama duh Fリストinaca i Arapa koji su graničili s Etiopljanima; (17) i oni navalile na Juhudu te provalile u nju i odnesuše sav imetak što se nađe u kraljevu dvoru, zajedno sa sinovima njegovim i ženama, tako da mu ne ostade nijedan sin osim Jehoahaza⁵⁷, najmlađeg mu sina.

(18) Tako poslije svega toga Jahve po njemu udari neizljječivom bolešću crijeva. (19) I desi se nakon nekog vremena, na isteku dvije godine, da mu od te bolesti izidoše crijeva, te on umrije u velikoj muci. I narod mu njegov ne naloži vatrnu kao što je ložio očevima njegovim. (20) Bile su mu trideset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je u Jerusalemu osam godina. I umrije, a da nikо zažalio nije, i sahraniše ga u gradu Davidovu, ali ne u grobnicama kraljeva.

Ahazija nasljeđuje Jeheroramom

22 Potom stanovnici Jerusalema postaviše Ahaziju, njegova najmlađeg sina, za kralja na mjesto njegovo, jer sve starije bijaše pobila četa koja s Arapima dođe u tabor. Tako zavlada Ahazija, sin jehudinskog kralja Jeheroramom. (2) Ahaziji su bile dvadeset i dvije⁵⁸ godine kad je postao kralj, a vladao je jednu godinu u Jerusalemu. Majka mu se zvala Atalija i bila je unuka Omrija. (3) I on je hodio putevima kuće Ahabove, jer ga je majka savjetovala da postupa opako. (4) On je činio zlo u očima Jahvinim, kao kuća Ahabova, jer mu oni, na propast njegovu, bijahu savjetnici poslije smrti oca njegova.

Ahazijino savezništvo s Joramom

(5) On je i savjet njihov poslušao, te je pošao s Joramom, sinom israelskoga kralja Ahaba, u Ramot-Gilead da ratuje protiv aramejskog kralja Hazaeila. Ali Aramejci raniše Joramom. (6) Zato se on vrati u Jizreal da se lijeći od rana koje mu zadadoše u

⁵⁷ U 22:1 Jehoahaz je nazvan *Ahazija*.

⁵⁸ Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu, Kraljevi II 8:26, ovdje stoji *četrdeset i dvije*.

Rami kad se tukao s aramejskim kraljem Hazaelom. Onda Jehoramov sin Ahazija, kralj judejski, siđe u Jizreel da obide Ahabova sina Jorama, jer ovaj ležaše ozlijeden.

(7) Ali Bog dade propast Ahaziji kad je otišao Joram. Došavši, izišao je s Joramom na Nimšijeva sina Jehua, kojeg je Jahve bio pomazao da zatre kuću Ahabovu.

Jehu ubija jehudinske prvake

(8) Desilo se, dok je Jehu izvršavao sud nad kućom Ahabovom, da on zateče prvake jehudinske i siove Ahazijine braće kako poslužuju Ahaziju te ih pobi. (9) Dao se u potragu i za Ahazijom; uhvatili su ga dok se krio u Samariji i doveli Jehuu te ga pogubili i pokopali, jer rekoše: "On je sin Jehošafata, koji je tražio Jahvu svim srcem svojim." Tako ne bješe nikoga iz kuće Ahazijine ko je imao snage da kraljuje.

Atalija – kraljica jehudinska

(10) A kad Atalija, majka Ahazijina, vidje da joj je sin mrtav, ustade i zatrije sve kraljevsko sjeme kuće Jehudine. (11) Ali Jehošeba, kći kralja Jehorama, uze Ahazijina sina Joaša, ukravši ga između kraljevih sinova koje su ubijali, i smjesti njega i dojilju njegovu u sobu spavaču. Tako ga Jehošeba, kći kralja Jehorama, žena svećenika Jehojade – a Ahaziji je bila sestra – sakri od Atalije da ga ona ne ubije. (12) On je ostao sakriven s njima u kući Božijoj šest godina dok je Atalija vladala zemljom.

Jehojada postavlja Joaša na prijestolje Jehude

23 A sedme godine ojača Jehojada te uze zapovjednike stotina: Jerohamova sina Azariju, Johananova sina Jišmaela, Obedova sina Azariju, Adajahova sina Maasejaha i Zikrijeva sina Elišafata, i oni stupiše u savez s njim. (2) Oni pođoše širom Jehude i sabraše levijevce iz svih građova jehudinskih i glave porodica israelskih pa dodoše u Jerusalem. (3) Tad sav zbor sklopi savez s kraljem u kući Božijoj. I reče im Jehojada: "Evo, kraljev će sin vladati, kao što je i Jahve rekao za sinove Davidove. (4) Ovo vam valja učiniti: jedna trećina vas – od svećenika i levijevaca koji subotom ulaze u službu – neka budu vratarji, (5) jedna trećina neka bude u dvoru kraljevskome, a jedna

trećina na Kapiji temelja; i neka sav narod bude u dvorištu kuće Jahvine. (6) Ali neka niko ne ulazi u kuću Jahvinu osim svećenika i levijevaca koji služe; oni smiju ući jer su posvećeni. I neka se sav narod drži naloga Jahvina. (7) Levijevci će okružiti kralja, svaki s oružjem u ruci; i ko god uđe u kuću neka bude ubijen. Budite uz kralja kad god bude ulazio i izlazio."

(8) Tako levijevci i sva Jehuda učiniše sve onako kako zapovjedi svećenik Jehojada. I svaki je od njih uzeo svoje ljude koji su išli u službu subotom, zajedno s onima koji su trebali izići iz službe subotom, jer svećenik Jehojada nije pustio nijedan red. (9) Potom svećenik Jehojada dade zapovjednicima stotina koplja i velike i male štitove kralja Davida što su bili u kući Božijoj. (10) On postavi sav narod, svakog čovjeka s oružjem u ruci, od južne do sjeverne strane kuće, blizu žrtvenika i kuće, oko kralja. (11) Onda izvedoše kraljeva sina i, metnuvši mu krunu, dadoše mu svjedočanstvo⁵⁹ te ga proglašiše kraljem. A Jehojada i sinovi njegovi pomazaše ga i vikahu: "Živio kralj!"

Ubistvo Atalije

(12) Kad Atalija ču viku naroda koji je trčao i hvalio kralja, ona uđe k narodu u kuću Jahvinu. (13) Pogleda, kad gle, kralj stajaše kraj svoga stupa na ulazu, a kod kralja zapovjednici i trubači i sav se narod zemlje radovao i puhao u trube, a pjevači sa sviralima predvodili su hvalu. Tad Atalija podera haljine svoje i povika: "Izdaja! Izdaja!" (14) A svećenik Jehojada izvede zapovjednike stotina, koji su bili postavljeni nad vojskom, i reče im: "Izvedite je kroz redove, i ko god pode za njom, pogubite ga mačem." Još svećenik reče: "Neka ona ne bude pogubljena u kući Jahvinoj." (15) I pogradiše je, pa kad ona dođe na ulaz u Konjsku kapiju kraljevskog dvora, tamo je pogubiše.

Obnova vjere

(16) Potom Jehojada sklopi savez između sebe i sveg naroda i kralja da će narod biti Jahvin. (17) Sav narod ode u hram Baalov te ga sruši i razlupa žrtvenike njegove i likove te ubi Baalova svećenika Matana ispred žrtvenika. (18) Jehojada još postavi i službe nad kućom Jahvinom pod upravom levijevskih svećenika, koje David bijaše odredio

⁵⁹ To je prijepis prava vladajuće kraljevske časti.

za kuću Jahvinu, da prinose žrtve paljenice Jahvi, kao što je zapisano u zakonu Mojsijevu, uz veselje i pjesmu, prema naredbi Davidovoj. (19) Postavio je vratare na kući Jahvinoj da ne ulazi нико које нечиш od било чега. (20) Повоје је заповеднике стотина, племиће, владаре народне и сав народ из земље, па они сведоше краља из куће Jahvine и кроз горња врата у краљевски двор. Оnda посадише краља на пријестолје краљевско. (21) Тako se сав народ земље радовао и град се био смирој, jer су Ataliju pogубили маћем.

Obnova hrama

24 Joаšu je bilo sedam godina kad je postao kralj, а владао је четрdeset godina у Јерусалему. Мајка му се звала Сибја и била је из Beer-Šебе. (2) Јоаš је чинио право у очима Jahvinim за свих дана свећеника Jehojade. (3) Jehojada га оžени дјвјема женама, те му се родише синови и кћери. (4) Деси се послиje тога да Јоаš ријеши обновити кућу Jahvinu. (5) Okupi свећенике и левијевце и реће им: "Идите у градове јехудинске и купите новац од свег Израила да се оправља кућа Бога ваšег од године до године, и поžurite с тим." Ali левијевци то не урадише одmah.

(6) Зато краљ pozва главног свећеника Jehojadu и реће му: "Заšto nisi tražio od levijevaca да доносе из Jehude и Jerusalema porez što ga je odredio Mojsije, слуга Jahvin, zajednici Israilovoј за чадор Svjedočanstva?"

(7) Sljedbenici⁶⁰ opake Atalije bijahu, naime, прovalili u кућу Božiju, те су čak i svete stvari из кућe Jahvine upotrijebili za baale.

(8) Зато краљ заповједи те онима наčiniše kovčeg i staviše ga vani kraj капије кућe Jahvine. (9) Proglasili su po Jehudi i Jerusalemu да се доноси Jahvi porez što ga je Mojsije, слуга Božiji, odредio Israилу у пustinji. (10) Svi су се časnici i народ сав радовали и доносили приносе своје bacajući ih u kovčeg dok nisu završili. (11) Dešavalо se, kad bi god levijevci unijeli kovčeg kraljevu časniku, i kad bi vidjeli da ima mnogo novca, dolazili bi kraljev pisar i časnik главног свећеника, ispraznili kovčeg, uzeli ga te ga vratili na mjesto njegovo. Tako су radili svaki dan, te su prikupili mnogo novca. (12) Краљ и Jehojada давали су га онима који су radili posao u službi око кућe Jahvine; и unajmljivali су zidare i tesare da

obнове кућу Jahvinu, а и раднике који су radili s gvožđem i tučem da poprave кућу Jahvinu. (13) Tako su poslovođe radile, i opravak je napredovao u rukama njihovim, te su обновили кућу Jahvinu prema nacrtu njezinu i utvrdili je. (14) Kad su završili, donijeli су остатак novca pred kralja i Jehojadu te od njega направили посуђе за кућу Jahvinu, посуђе за službu i žrtve paljenice, i tave i друго посуђе златно и сребreno. I neprestano су за свих Jehojadinih dana prinosili žrtve paljenice u кућi Jahvinoj.

(15) I umrije Jehojada kad заđe u duboku starost; било му је стотину и тридесет година kad је umro.

(16) Sahranili су га у gradu Davidovu међу краљевима, jer је чинио добро у Israilu и prema Богу i кући njegovoj.

Joaševe otpadništvo i kazna

(17) Ali poslije Jehojadine smrti доđоše jehudinski dostojanstvenici i poklonиše se kralju, а kralj ih стаде слушати. (18) Oni напустише кућу Jahve, Бога očeva svojih, i стадоše слуžiti Ašerinim motkama i kumirima; zato се на Jehudu i Jerusalem sruči gnjev zbog te krivnje njihove. (19) Ali Jahve им је slao proroke да ih vrate njemu; iako су они protiv njih svjedočili, они нису htjeli слушати.

(20) Onda duh Božiji siđe na Jehojadina sina, свећеника Zekariju, i on стаде повише народа i реће му: "Овако вели Bog: 'Заšto kršite заповijedi Jahvine, па nemate napretka?' Zato što ste vi оставили Jahvu, i on je ostavio vas." (21) Ali oni сковаše zavјеру protiv njega i на kraljevu ga заповијед nasmrt kamenovaše u dvorištu кућe Jahvine. (22) Tako se kralj Joаš ne sjeti blagosti koју mu otac njegov Jehojada bijaše ukazao, nego mu ubi sina. I dok je ovaj umirao, реће: "Jahve neka vidi i osveti!" (23) Desilo se на kraju године да је aramejska војска krenula на nj; i dodoše u Jehudu i Jerusalem te побиše sve dostojanstvenike u народу i poslaše sav plijen kralju damaščanskom. (24) Iako je aramejska војска доšla s мало ljudi, опет јој је Jahve izručio u ruke vrlo veliku војску, jer они bijahu ostavili Jahvu, Бога očeva svojih. Tako они izvršише суд на Joаšu.

(25) Kad су отишли od njega – a оставили су га u болести teškoj – njegove se властите слуге уrotише protiv njega zbog ubojstva sina⁶¹ свећеника Jehojade te

⁶⁰ Sljedbenici – ili sinovi.

⁶¹ U grčkim je rukopisima *sina*, a u hebrejskom tekstu *sinova*.

ga ubiše na postelji. Tako on umrije, i pokopaše ga u gradu Davidovu, ali ga ne pokopaše u grobnicama kraljeva. (26) A evo onih što se urotiše protiv njega: Zabad, sin Amonke Šimeate, i Jehozabad, sin Moapke Šimrite. (27) A o sinovima njegovim i mnogim proročanstvima protiv njega i obnovi kuće Božije zapisano je u bilješkama u Knjizi o kraljevima. Onda na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amacija.

Amacija vlada nad Juhudom

25 Amaciji je bilo dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jehoadina i bila je iz Jerusalema. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim, ali ne srcem svim. (3) I desi se, kad mu je kraljevstvo bilo čvrsto u vlasti njegovoj, da on pobi sluge koji mu ubiše oca. (4) Ali djecu njihovu on ne pogubi, nego učini onako kako je zapisano u zakonu, u knjizi Mojsijevoj, gdje je Jahve zapovjedio: "Neka se očevi ne pogubljuju za sinove, ni sinovi za očeve, nego neka svako bude pogubljen za grijeh svoj."

Amacija pobjeđuje Edomce

(5) Okupi Amacija Juhudince i postavi ih po potocima pod zapovjednike hiljada i zapovjednike stotina širom Jehude i Benjamina. Popisao je one od dvadeset godina pa naviše i našao tri stotine hiljada probranih ljudi, sposobnih da idu u rat i rukuju kopljem i štitom. (6) Unajmio je od Israila još stotinu hiljada hrabrih ratnika za stotinu talenata srebra. (7) Ali dođe mu čovjek Božiji i reče: "Kralju, ne daj israelskoj vojsci da ide s tobom, jer Jahve nije s Israilem niti i jednim od sinova Efrajimovih. (8) Ali ako ti sam podeš, učini to i pokaži snagu u boju, da ne bi učinio Bog da se spotakneš pred neprijateljem, jer Bog ima moć da pomogne i da učini da posrnes."

(9) Amacija upita čovjeka Božijeg: "A šta je s onih stotinu talenata što sam ih dao četama israelskim?" A čovjek Božiji odgovori: "Jahve ima mnogo više od toga da ti dade."

(10) Tad Amacija odvoji čete koje mu bijahu došle iz Efrajima da idu kući; zato planu srdžba njihova na Juhudince, i u žestokoj se ljutini vratiše kući.

(11) A Amacija se osokoli i povede narod svoj naprijed pa ode u Slanu dolinu te pobi deset hiljada seirskih sinova. (12) Juhudini sinovi zarobiše još

deset hiljada živih pa ih odvedoše na vrh hridi te ih pobacaše, tako da se svi raskomadaše. (13) Ali čete koje Amacija bijaše vratio da ne idu u boj s njim harale su po gradovima jehudinskim, od Samarie do Bet-Horona, te pobile tri hiljade ljudi i odnijele mnogo plijena.

Amacijino idolopoklonstvo i Jahvin ukor

(14) A kad se, poklavši Edomce, Amacija vratio, donio je bogove sinova seirskih, postavio ih sebi za bogove, klanjao se pred njima i palio im tamjan.

(15) Tad srdžba Jahvina planu na Amaciju, i on mu posla proroka koji mu reče: "Zašto tražiš bogove naroda tog koji nisu izbavili svoj vlastiti narod iz ruke tvoje?"

(16) Dok mu je on govorio, kralj mu reče: "Jesmo li te postavili za kraljeva savjetnika? Prestani! Zašto da pogubljen budeš?"

Tada prorok ušutje, rekavši: "Znam da je Bog riješio da te uništi jer si učinio to i nisi poslušao savjeta moga."

Israelski kralj Jehoaš poražava Amaciju

(17) Onda se jehudinski kralj Amacija posavjetova pa poruči Jehoašu, sinu Jehoahaza, sina Jehuova, kralju israelskome: "Dođi da se ogledamo jedan s drugim."

(18) A israelski kralj Jehoaš odvrati jehudinskom kralju Amaciji: "Libanonski trn poručio je libanonskom kedru: 'Podaj kćer svoju sinu mome za ženu.' Ali tuda u Libanonu prođe divlja zvijer i zgazi trn. (19) Misliš kako si potukao Edom, pa ti se srce uzdiglo i obijestilo od hvalisanja. Ostani kod kuće. Zašto bi tražio nevolju pa da i sam propadneš, a i Jehuda s tobom?"

(20) Ali Amacija ne htjede poslušati, jer tako bijaše od Boga, da bi ih on izručio u ruke Jehoašu, jer su tražili bogove edomske. (21) I iziđe israelski kralj Jehoaš te se ogledaše on i jehudinski kralj Amacija u Bet-Šemešu, u Jehudi. (22) Israelci potukosće Juhudince, i svaki od njih pobježe u dom svoj.

(23) Tad israelski kralj Jehoaš uhvati u Bet-Šemešu jehudinskog kralja Amaciju, sina Joaševa, sina Jehoahazova⁶², te ga odvede u Jerusalem i sruši zid jerusalemski od kapije Efrajimove do Ugaone kapije – četiri stotine aršina. (24) On uze sve zlato i srebro i sve posuđe što se nađe u kući Božijoj kod

⁶² Jehoahaz – također poznat kao Ahazija.

Obed-Edoma i riznicama dvora kraljevskoga, povrh toga i taoce, te se vрати у Samariju.

Amacijin kraj

(25) Amacija, sin Joašev, kralj jehudinski, živio je petnaest godina poslije smrti israilevskoga kralja Jehoša, sina Jehoahazova. (26) A ostala djela Amacijina, od prvoga do posljednjega – zar ona nisu zapisana u Knjizi o kraljevima jehudinskim i israilevskim? (27) Od vremena kad se Amacija okrenuo od Jahve u Jerusalemu su kovali zavjeru protiv njega, te je on pobegao u Lakiš, ali su poslali za njim ljude u Lakiš i ondje ga ubili. (28) Potom su ga donijeli na konjima i on je pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu⁶³.

Uzijah nasljeđuje Amaciju

26 Sav jehudinski narod uze Uzijaha, kojem bijaše šesnaest godina, te ga postavi za kralja na mjesto njegova oca Amacije. (2) On opet sagradi Elot i vrati ga Jehudi, nakon što kralj Amacija otpočinu kod očeva svojih. (3) Uzijahu je bilo šesnaest godina kad je postao kralj, a vladao je pedeset i dvije godine u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jekilija i bila je iz Jerusalema. (4) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac mu Amacija. (5) Nastavio je tražiti Boga u dñima Zekarije, koji je stekao mudrost kroz ukazanje Božije⁶⁴; i dokle je god tražio Jahvu, Bog mu je davao napredak.

Uzijahovi uspjesi u ratu

(6) I izide on pa povede rat protiv Filistinaca, te srusi zid Gatski i zid Jabneški i zid Ašdodski i sagradi gradove po Ašdodu i među Filistincima. (7) Bog mu je pomogao protiv Filistinaca i protiv Ara-pa koji su živjeli u Gur-Baalu i protiv Meunjana. (8) I Amonci⁶⁵ su davali danak Uzijahu, a glas o njemu pronesе se sve do međe egipatske, jer on bijaše vrlo moćan. (9) Povrh toga, Uzijah u Jerusalemu sagradi kule na kapiji Ugaonoj, na kapiji

Dolinskoj i na ugлу zida te ih utvrди. (10) Sagradi i kule u pustinji i iskopa mnogo bunara, jer imaše mnogo stoke i u Šefeli i u ravnicu. Imao je orače i vinogradare u brdima i poljima rodnim, jer vojlaše zemlju. (11) Povrh toga, Uzija je imao vojsku spremnu za boj koja je izlazila u bitku po četama, prema broju kako su ih popisali pisar Jeiel i nadzornik Maaseja, pod upravom Hananije, jednog od kraljevih časnika. (12) Glava porodica, ratnika hrabrih, u svemu je bilo dvije hiljade i šest stotina. (13) Pod njihovom je upravom bila silna vojska od tri stotine i sedam hiljada i pet stotina ljudi koji su bili velika ratna sila, da pomognu kralju protiv neprijatelja. (14) Za svu vojsku Uzija je pripremio štitove, kopla, kacige, oklope, lukove i kamenje za praće. (15) U Jerusalemu je napravio strojeve bojne koje su izumili vješti ljudi, da budu na kula-ma i na ugaonim utvrdama i bacaju strijеле i veliko kamenje. Zato se glas o imenu njegovu nadaleko pronio, jer je primao čudesnu pomoć sve dok nije ojačao.

Uzijahova nevjera i kazna

(16) Ali kad je ojačao, srce mu se tako uzobijestilo da je počeo postupati opako, te je postao nevjeren Jahvi, Bogu svome, jer uniđe u hram Jahvin da pali tamjan na žrtveniku za kađenje. (17) Tad je za njim ušao svećenik Azarija, i osamdeset svećenika Jahvinih, hrabrih ljudi, s njim. (18) Oni se usprotiviše kralju Uzijahu i rekoše mu: "Nije troje, Uzijah, da pališ tamjan Jahvi, nego je to za svećenike, sinove Aronove koji su posvećeni da pale tamjan. Izlazi iz svetišta, jer si nevjeren postao, i nećeš steći čast od Boga, Jahve." (19) Ali se Uzijah, kojem u ruci bijaše kadijonik za paljenje tamjana, rasrdi; i dok se srđio na svećenike, izbi mu zaraza na čelu pred svećenicima u kući Jahvinog pokraj žrtvenika za kađenje. (20) Glavni ga svećenik Azarija i svi svećenici pogledaše, i gle, čelo mu bijaše zaraženo. Oni ga brže istjeraše napolje, a i on sam pohitje da izide, jer ga Jahve bijaše udario. (21) Kralj Uzijah ostade s kožnom zarazom sve do dana smrti svoje; i, kako je bio zaražen, živio je u odvojenoj kući, jer je bio odsječen od kuće Jahvine. Njegov sin Jotam upravljao je dvorom i sudio narodu zemlje.

(22) A ostala djela Uzijahova, od prvoga do posljednjega, zabilježio je prorok Izaija, sin Amocov.

(23) Tako Uzijah ode na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga kod očeva njegovih u polju za

⁶³ Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu je: *u gradu Juhdinu*. Oboje znači: *u Jerusalemu*.

⁶⁴ U nekim rukopisima stoji: ...*koji je stekao mudrost u strahu Božjem*.

⁶⁵ Tako je u hebrejskom tekstu; u grčkim rukopisima je *Meujani*.

ukop koje je pripadalo kraljevima, jer rekoše: "On je zaražen." A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jotam.

Jotam vlada nad Jehudom

27 Jotamu je bilo dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jeruša i bila je kći Cadokova. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov Uzija; ali on nije ušao u hram Jahvin. Ipak, narod je nastavio postupati opako. (3) Sagradio je Gornju kapiju kuće Jahvine i mnogo je gradio Ofelski zid. (4) Povrh toga, sagradio je gradove po brdima jehudinskim, a sagradio je i tvrđave i kule po šumama. (5) Tukao se i s kraljem amonskim, i pobijedio je, tako da su mu Amonci te godine dali stotinu talenata srebra, deset hiljada kora pšenice i deset hiljada kora ječma. To su mu Amonci predali i druge i treće godine. (6) Tako je Jotam postao moćan, jer je uredio puteve svoje pred Jahvom, Bogom svojim. (7) A ostala djela Jotamova, svi ratovi njegovi i pothvati, zapisana su, eto, u Knjizi o kraljevima israilevima i jehudinskim. (8) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj, a vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. (9) I ode Jotam na počinak s očevima svojim i bi pokopan u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ahaz.

Ahaz nasljeđuje Jotama

28 Ahazu je bilo dvadeset godina kad je postao kralj, a vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. On nije činio pravo u očima Jahve kao otac njegov David, (2) nego je hodio putevima kraljeva israilevih, a načinio je i livene likove baalima. (3) Palio je tamjan u dolini Ben-Hinom i spaljivao sinove svoje u vatri, po gnušnim običajima naroda koje je Jahve istjerao pred sinovima Israilovim. (4) Prinosio je žrtve i palio tamjan po uzvisinama, brdima i pod svakim drvetom zelenim.

Jehudinci trpe poraze

(5) Zato ga je Jahve, Bog njegov, i predao u ruke kralju aramejskom, te su ga oni potukli i uzeli mu mnogo sužanja te ih odveli u Damask. Bio je još predan u ruke i kralju israilevome, koji mu nanese velike gubitke. (6) Tako Remalijin sin Pekah u jednom danu u Jehudi pobi stotinu dvadeset hiljada,

sve junaka, jer oni bijahu ostavili Jahvu, Boga očeva svojih. (7) A Zikri, silan Efrajimovac, ubi kraljeva sina Maasejaha i upravitelja dvora Azrikama i Elkanaha, drugoga do kralja.

(8) Sinovi Israilovi odvedoše u sužanjstvo od svoje braće dvije stotine hiljada žena, sinova i kćeri, i uzeše od njih silan plijen pa ga odnesoše u Samariju.

Savjet proroka Odeda

(9) Ali bijaše ondje prorok po imenu Oded; i izide on pred vojsku koja je dolazila u Samariju te joj reče: "Eto, zato što je Jahve, Bog očeva vaših, bio ljut na Jehudince, on vam ih je u ruke predao, i vi ste ih pobili u bijesu koji je do neba dopro. (10) A sad mislite podjarmiti Jehudince i Jerusalemce sebi za robe i ropkinje. Zar doista i vi sami niste počinili grijeh prema Jahvi, Bogu svome? (11) Zato me sad poslušajte i vratite sužnje koje ste zarobili od svoje braće, jer je usplamtjela srdžba Jahvina nad vama." (12) Tad se neki glavari sinova Efrajimovih – Johananov sin Azarija, Mešilemotov sin Berekija, Šalumov sin Jehizkija i Hadlajev sin Amasa – digoše protiv onih što su dolazili iz boja (13) i rekoše im: "Ne smijete ovamo dovoditi sužnje, jer vi mislite navaliti na nas krivnju protiv Jahve, još uvećavajući grijeh naš i krivnju našu; ta naša je krivnja velika, i usplamtjela je srdžba nad Israilem." (14) Tako naoružani ljudi ostaviše sužnje i plijen pred časnicima i zborom svim. (15) Onda se digoše pojmenice određeni ljudi, uzeše sužnje, obukoše sve gole u odjeću iz plijena, dadose im haljine i sandale, nahraniše ih i napojiše, namazaše ih pa povedoše sve iznemogle među njima na magarcima te ih odvedoše u Jerihon, grad palmi, braći njihovoj, a onda se vratiše u Samariju.

Ahazovi grijesi i nevolje

(16) U to je vrijeme kralj Ahaz zatražio pomoć od asirskoga kralja. (17) Edomci, naime, opet bijahu došli i navalili na Jehudu i odveli sužnje. (18) A i Filistinci bijahu provalili u gradove u Šefeli i u Negebu jehudinskom, zauzevši Bet-Šemeš, Ajalon, Gederot, te Soko sa selima njegovim, Timnu sa selima njezinim i Gimzo sa selima njegovim, pa se ondje naselili. (19) Jahve je ponizio Jehudu zbog israilevoga⁶⁶ kralja Ahaza, jer je on razuzdao

⁶⁶ Israilevoga – tj. jehudinskoga, kako je ubičajeno u Ljetopisima II.

Jehudince i bio nadasve nevjeran Jahvi. (20) Tako navalili na njega asirski kralj Tiglat-Pilneser i baci ga na muke umjesto da ga utvrdi. (21) Iako je Ahaz bio uzeo ponešto iz kuće Jahvine i dvora kraljevskoga i od prvaka i dao to asirskome kralju, to mu nije pomoglo.

(22) I dok je bio u nevolji, taj isti kralj Ahaz posta još nevjerniji Jahvi. (23) Prinosio je žrtve damaščanskim bogovima koji su ga porazili, govoreći: "Zato što su bogovi aramejskih kraljeva njima pomogli, ja će im prinositi žrtve da i meni pomognu." Ali oni bijahu njegova propast i propast sveg Israila.

(24) Ahaz polupa posude iz kuće Božije, nakon što ga bijaše sabrao, zatvori vrata kuće Jahvine i načini žrtvenike na svakom uglu u Jerusalemu. (25) U svakom je jehudinskom gradu podigao uzvisine da drugim bogovima tamjan pali, i srdio je Jahvu, Boga očeva svojih.

(26) A ostala djela njegova i svi putevi njegovi, od prvih do posljednjih, zapisani su, eto, u Knjizi o kraljevima jehudinskim i israilevskim. (27) I ode Ahaz na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu, u Jerusalemu, ali ga ne unesoše u grobnice kraljeva israilevskih. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Hezekija.

Hezekija nasljeđuje Ahaza

29 Hezekija je postao kralj kad mu je bilo dvadeset i pet godina, a vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Abija, a bila je Zekarijina kći. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov David.

Čišćenje hrama

(3) Prve godine vladavine svoje, prvoga mjeseca, on otvorili vrata na kući Jahvinoj i popravili ih. (4) Uvede svećenike i levijevce te ih sabra na istočni trg (5) pa im onda reče: "Slušajte me, levijevci! Sad se posvetite, i posvetite kuću Jahve, Boga očeva svojih, i iznesite nečist iz svetišta. (6) Jer naši su očevi nevjerni bili, i činili su zlo u očima Jahve, Boga našega, i ostavili ga, i okrenuli lica od obitavališta Jahvina, i leđa mu okrenuli. (7) Trijemska su vrata zatvorili i svjetiljke utrnuli, i nisu palili tamjan niti prinosili žrtve paljenice Jahvi, Bogu Israilevu, u svetištu. (8) Zato se Jahvin gnjev sručio na Jehudu i Jerusalem, i on ih je učinio strahom i

užasom i porugom, kao što svojim očima vidite. (9) Ta očevi su nam, eto, pali od mača, a sinovi naši i kćeri naše i žene naše zbog tog su u sužanjstvu. (10) Sad sam srcem naumio da sklopim savez s Jahvom, Bogom Israilevom, ne bi li se njegova srdžba usplamtlja odvratila od nas. (11) Sinovi moji, ne budite sada nehajni, jer Jahve vas je izabrao da stojite pred njim, da mu služite, da budete sluge njegove i da tamjan palite."

(12) Tad se digoše levijevci: Amasajev sin Mahat i Azarjin sin Joel, od Kehatovih sinova; i od Merarijevih sinova, Abdijev sin Kiš i Jehalelelov sin Azaria; i od Geršonovaca, Zimahov sin Joah i Joahov sin Eden; (13) i od sinova Elicafanovih, Šimri i Jejel; i od Asafovih sinova, Zekarija i Matanija; (14) i od Hemanovih sinova, Jehijel i Šimij; i od Jedutunovih sinova, Šemajah i Uzijel. (15) Oni okupiše braću svoju, posvetiše se i udioše da očiste kuću Jahvinu, po zapovijedi kraljevoj, prema riječima Jahvinim. (16) Tako svećenici udioše unutra u kuću Jahvinu da je očiste, i sve nečisto što nađoše u hramu Jahvinu iznesoše na dvorište kuće Jahvine. Onda su to levijevci uzimali i nosili u Kidronsku dolinu. (17) I počeli su posvećivanje prvoga dana prvoga mjeseca, a osmoga dana toga mjeseca udioše u trijem Jahvin. Onda su osam dana posvećivali kuću Jahvinu, a šesnaestog su dana prvoga mjeseca završili. (18) Potom su ušli kralju Hezekiji i rekli: "Očistili smo svu kuću Jahvinu, žrtvenik za žrtve paljenice i sav pribor njegov i sto za hljev posvećeni i sav pribor njegov. (19) I sve posude koje je kralj Ahaz pobacao za vladavine svoje i u nevjeri svojoj mi smo pripremili i posvetili; i eno ga pred žrtvenikom Jahvinim."

(20) Tad kralj Hezekija porani i okupi gradske pravake te se pope do kuće Jahvine. (21) Dovedoše sedam junaca, sedam ovnova, sedam janjaca i sedam jaraca za žrtvu okajnicu za kraljevstvo, svetište i Jehudu. I on naredi svećenicima, sinovima Aaronom, da ih prinesu na žrtveniku Jahvinu. (22) Tako zaklaše junce, a svećenici uzeše krv te njome poškropiše žrtvenik; zaklaše i ovnove i krvlju poškropiše žrtvenik; zaklaše i janjce i krvlju poškropiše žrtvenik. (23) Potom dovedoše pred kralja i zbor jarce za žrtvu okajnicu i položiše ruke na njih. (24) Svećenici ih zaklaše i njihovom krvlju očistiše žrtvenik da učine okajanje za sav Israil, jer kralj bijaše naredio da se za sav Israil prinese žrtva paljenica i žrtva okajnica.

(25) Onda on postavi u Jahvinoj kući levijevce s činelama, harfama i lirama, prema zapovijedi Davida i kraljeva vidovnjaka Gada i proroka Natana; jer zapovijed je bila od Jahve preko proroka njegovih. (26) Levijevci su stajali sa sviralima Davidovim, a svećenici s trubama. (27) Onda Hezekija naredi da se prinесе žrtva paljenica na žrtveniku. Kad se žrtva paljenica poče prinosisi, poče i pjesma Jahvina uz trube i svirala israilskoga kralja Davida. (28) Dok se sav zbor klanjao, pjevali su i pjevači i trube su se orile; sve je to trajalo dok se nije završilo prinošenje žrtve paljenice.

(29) A kad se završilo prinošenje žrtava paljenica, pokloniše se kralj i svi koji su bili kod njega, i počeće se klanjati. (30) Povrh toga, kralj Hezekija i dostojanstvenici narediše levijevcima da rijećima Davida i vidovnjaka Asafa pjevaju hvale Jahvi. I oni su s veseljem pjevali hvale i pregibali se i klanjali.

(31) Onda Hezekija reče: "Sad kad ste se posvetili Jahvi, priđite i donesite u kuću Jahvinu žrtve klanice i žrtve zahvalnice." I sav zbor doneše žrtve klanice i žrtve zahvalnice, i svi oni koji su bili rada srca donesoše žrtve paljenice. (32) Žrtava paljenica što ih donese zbor bijaše sedamdeset junaca, stotinu ovnova i dvije stotine janjaca; sve je to bilo za žrtvu paljenicu Jahvi. (33) Bilo je posvećeno šest stotina junaca i tri hiljade brava. (34) Ali je svećenika bilo premalo, tako da nisu mogli oguliti sve žrtve paljenice; zato su im braća njihova levijevci pomagali dok se god posao nije završio i dok se nisu drugi svećenici posvetili, jer levijevci bijahu gorljivijeg srca da se posvete nego svećenici. (35) Bilo je i mnogo žrtava paljenica s lojem od žrtava sudioništva i s ljevanicama uz žrtve paljenice. Tako se obnovila služba u kući Jahvinoj. (36) Hezekija i sav narod veselili su se zbog onoga što je Bog priredio narodu, jer se to iznenada desilo.

Poziv svemu Israelu na Pesah

30 Hezekija poruči svem Israelu i Jehudi, pa napisa i pisma Efrajimu i Manašeju da dođu u Jerusalem u kuću Jahvinu da svetuju Pesah Jahvi, Bogu Israилovu. (2) Kralj i prvaci njegovii i sav zbor u Jerusalemu bijahu, naime, riješili da svetuju Pesah u drugome mjesecu, (3) jer ga nisu mogli svetkovati u pravo vrijeme, zato što se nije bilo posvetilo dovoljno svećenika niti se narod bio okupio u Jerusalemu. (4) I to je bilo pravo u očima kralja i sveg zbora. (5) Tako odrediše da se oglasi

širom Israila od Beer-Šebe pa do Dana da narod dođe i svetuju Pesah Jahvi, Bogu Israilevu, u Jerusalemu, jer ga oni u velikome broju nisu svetkovali kako je propisano.

(6) Tako glasnici otidoše širom Israila i Jehude s pismima od kralja i prvaka njegovih, po kraljevoj zapovijedi koja je glasila: "O sinovi Israilevi, vratite se Jahvi, Bogu Abrahamovu, Izakovu i Israilevu, da se i on vratи onima od vas koji su ostali i umakli iz ruku kraljeva asirskih. (7) Ne budite kao očevi vaši i braća vaša, koji su bili nevjerni Jahvi, Bogu očeva njihovih, pa ih je on učinio užasom, kao što vidite.

(8) I ne budite svojeglavi kao očevi vaši, nego se predajte Jahvi, i dodite u svetište njegovo koje je on zauvijek posvetio, i služite Jahvi, Bogu svome, da se usplamtjela srdžba njegova odvrati od vas. (9) Ako se vratite Jahvi, vaša će braća i sinovi vaši naći samilost kod onih koji su ih odveli u sužanstvo, te će se vratiti u ovu zemlju, jer je Jahve, Bog vaš, milostiv i samilostan, i neće okrenuti lice svoje od vas ako mu se vratite."

(10) I prodoše glasnici od grada do grada po zemlji Efrajimovoj i Manašeovoj, i sve do Zebuluna, ali su ih ljudi ismijavali i rugali im se. (11) Ipak, neki od Ašera, Manašeja i Zebuluna ponizije se i dodoše u Jerusalem. (12) I na Jehudincima bijaše ruka Božija čineći ih jednodušnim da čine ono što su kralj i prvaci zapovjedili po riječi Jahvinoj.

(13) Mnogo se naroda bijaše okupilo u Jerusalemu, vrlo velik zbor, da svetuju Blagdan beskvasnog hljeba u drugom mjesecu. (14) Oni se digoše i ukloniše žrtvenike u Jerusalemu; ukloniše i sve žrtvenike za tamjan i pobacaše ih u potok Kidronski. (15) Onda četrnaestoga dana drugoga mjeseca poklaše pesahalne janjce. A svećenici se i levijevci postidješe, pa se posvetiše i donesoše žrtve paljenice u kuću Jahvinu. (16) Stajali su na svojim mjestima po običaju svome, po zakonu Mojsija, čovjeka Božijega; svećenici su škropili krvlju primajući je iz ruku levijevaca. (17) Kako je u zboru bilo mnogo onih koji se ne bijahu posvetili, levijevci su morali klati pesahalne janjce za sve koji su bili nečisti, da bi ih posvetili Jahvi. (18) Jer mnoštvo se naroda – mnogi od Efrajima, Manašeja, Isakara i Zebuluna – ne bijaše očistilo, a opet je jelo Pesah drukčije nego što je propisano. Ali Hezekija se pomoli za njih i reče: "Neka dobri Jahve oprosti (19) svakome ko pripravi srce svoje da traži Boga, Jahvu, Boga očeva svojih, makar on i ne bio čist po propisima svetišta." (20) I Jahve ču Hezekiju i oprosti narodu.

(21) Sinovi Israilovi koji bijahu u Jerusalemu sedam su dana u velikom veselju svetkovali Blagdan beskvasnog hljeba, a levijevci i svećenici iz dana su u dan hvalili Jahvu uz glasna svirala Jahvina. (22) Tad Hezekija progovori sokoleći sve levijevce koji su pokazivali da dobro poznaju službu Jahvinu. Tako su jeli sedam određenih dana, prinoseći žrtve sudioništva i zahvaljujući Jahvi, Bogu očeva svojih. (23) Potom je sav zbor riješio da svetkuje blagdan još sedam dana, pa su još sedam dana svetkovali u veselju. (24) Jehudinski kralj Hezekija darova je zboru hiljadu junaca i sedam hiljada brava, a pravaci su zboru darovali hiljadu junaca i deset hiljada brava; i mnogo se svećenika posvetilo. (25) Sav se jehudinski zbor veselio, zajedno sa svećenicima i levijevcima i svim zborom što bješe došao iz Israela, i došljacima koji bijahu došli iz zemlje israelske, i onima koji su živjeli u Jehudi. (26) Tako je bilo veliko veselje u Jerusalemu, jer takvo što nije bilo u Jerusalemu još od dana israelskoga kralja Slobodana, sina Davidova. (27) Tad se digoše levijevski svećenici i blagosloviše narod; i njihov glas bi uslišan, i molitva njihova doprije do njegova svetog obitavališta, do neba.

Nastavak obnove

31 Kad se sve to svršilo, svi Israилci koji se nadioše ondje zadoše po gradovima jehudinskim, porazbijaše stupove⁶⁷ svete, posjekoše motke Ašerine i porušiše uzvisine i žrtvenike širom Jehude i Benjamina, kao i u Efrajimu i Manašeu, dok ih sve ne uništiše. Onda se sinovi Israilovi vratiše u gradove svoje, svaki na posjed svoj.

(2) I Hezekija odredi svećeničke i levijevske redove po redovima njihovim, svakoga prema službi njegovoj, i svećenike i levijevce, za žrtve paljenice i žrtve sudioništva, da služe i zahvaljuju i pjevaju hvale na kapijama tabora Jahvina. (3) Odredio je i kraljevski dio od dobara svojih za žrtve paljenice, za jutarnje i večernje žrtve paljenice, i žrtve paljenice za subote i mlađake i određene svetkovine, onako kako je zapisano u zakonu Jahvinu. (4) Zapovjedio je još narodu koji je živio u Jerusalemu da daje dio što pripada svećenicima i levijevcima, kako bi se posvetili zakonu Jahvinu. (5) Čim se to razglasilo, sinovi su Israilovi počeli pribavljati u izobilju prvine žita, mlada vina, ulja, meda i sveg

prinosa s polja; i napretek su donosili desetinu svega. (6) Sinovi Israilovi i Jehudini koji življahu u gradovima jehudinskim također su donosili desetinu od goveda i brava i desetinu od svetih darova posvećenih Jahvi, Bogu njihovu, i stavljali je na gomile. (7) Trećeg su mjeseca počeli praviti gomile, a završili su ih do sedmog mjeseca. (8) Kad dodoše Hezekija i upravitelji i ugledaše gomile, blagosloviše Jahvu i narod njegov Israile. (9) Potom Hezekija upita svećenike i levijevce za gomile. (10) Glavni svećenik Azarija, iz kuće Cadokove, reče mu: "Otkako su se ovi prinosi počeli donositi u kuću Jahvinu, imali smo mnogo da jedemo a mnogo je i preteklo, jer je Jahve blagoslovio narod svoj, te je ovog mnoštva napretek ostalo."

(11) Tad im Hezekija zapovjedi da pripreme odaje u kući Jahvinoj, i oni ih pripremije. (12) Unosili su vjerno prinose i desetine i stvari posvećene; levijevac Konanija bio je nadglednik nad njima, a brat mu Šimi bio je drugi do njega. (13) Jehijel, Azazija, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Elijel, Jismakija, Mahat i Benaja bili su nadglednici podređeni Konaniji i njegovu bratu Šimiju, po nalogu kralja Hezekije, a Azarija je bio glavni nadglednik kuće Božje. (14) Kore, sin levijevca Jimnaha, čuvar istočne kapije, vodio je brigu o dragovoljnim žrtvama Božjim dijeleći prinose Jahvine i svetinje nad svetinjama. (15) Pod njim su bili Eden, Minjamin, Ješua, Šemajah, Amarija i Šekanija u gradovima svećeničkim, da vjerno dijele braći svojoj po redovima, kako velikome tako i malome, (16) bez obzira na rodoslovni popis njihov, muškarcima od tri⁶⁸ godine pa naviše – svakome ko je ulazio u kuću Jahvinu da izvrši svagdanje obaveze svoje – za posao u službama njihovim po redovima njihovim, (17) a tako i svećenicima koji su upisani po rodoslovju po porodicama svojim, i levijevcima od dvadeset godina pa naviše, po dužnostima njihovim i redovima njihovim. (18) U rodoslovni popis bijahu popisana sva njihova mala djeca, žene njihove, sinovi njihovi i kćeri njihove, za sav zbor, jer se oni bijahu vjerno posvetili. (19) A i za Aronove sinove, svećenike, na pašnjacima gradova svojih ili u svakom pojedinom gradu bili su ljudi poimence određeni da dijele dijelove svakome mušku među svećnicima i svakome upisanom u rodoslovje među levijevcima.

⁶⁷ Tj. paganske stupove.

⁶⁸ U hebrejskom tekstu *tri*. Pojedini učenjaci smatraju da ovo treba čitati *trideset*.

(20) Hezekija je tako uradio širom Jehude; i činio je što je dobro, pravo i vjerno pred Jahvom, Bogom njegovim. (21) Svaki posao koji bi započeo u službi kuće Božje u zakonu i zapovijedi, tražeći Boga svoga, radio je svim srcem svojim i uspjevao.

Sanheribova najezda

32 Poslije tih događaja i čina vjernosti dođe asirski kralj Sanherib i provali u Jehudu te opsjednu utvrđene gradove misleći provaliti u njih. (2) I kad Hezekija vidje da je Sanherib došao i da je namjerio povesti rat protiv Jerusalema, (3) riješi s časnicima i ratnicima svojim da ustavi vodu s izvora izvan grada, i oni mu pomogoše. (4) Sabralo se mnogo ljudi, te oni ustaviše sve izvore i potok što je tekao posred zemlje; rekoše: "Zašto da asirski kraljevi dodu i nađu obilje vode?" (5) I on se odvaži te obnovi sav zid koji je bio srušen i podiže kule na njemu, i sagradi još jedan vanjski zid i utvrdi Milo u gradu Davidovu, i napravi mnogo oružja i štitova. (6) Postavio je vojne zapovjednike nad narodom i okupio ih pred se na trg kod gradske kapije pa im progovorio, sokoleći ih, i rekao: (7) "Budite jaki i odvažni. Ne bojte se i ne budite potišteni zbog kralja asirskoga i sve svjetine što je s njim, jer onaj s nama veći je od onoga s njim. (8) S njim je samo ruka od mesa, a s nama je Jahve, Bog naš, da nam pomaže i da bije bojeve naše." I sav se narod pouzda u riječi Hezekije, kralja jehudinskog.

(9) Poslije toga, dok je sa svom vojskom svojom opsjedao Lakiš, asirski kralj Sanherib posla sluge svoje u Jerusalem na jehudinskoga kralja Hezekiju i na sve Jehudince koji bijahu ondje i poruči: (10) "Ovako veli asirski kralj Sanherib: U šta se vi uždate pa ostajete pod opsadom u Jerusalemu? (11) Ne zavodi li vas Hezekija da se gladu i žeđu smrti predate govoreći vam: 'Jahve, Bog naš, izbavit će nas iz ruke kralja asirskoga?' (12) Nije li taj isti Hezekija uklonio uzvisine njegove i žrtvenike njegove i rekao Jehudi i Jerusalemu: 'Klanjajte se pred jednim žrtvenikom i na njemu tamjan palite'? (13) Zar ne znate šta smo ja i očevi moji učinili svim narodima zemaljskim? Jesu li bogovi naroda tih zemalja mogli izbaviti zemlju svoju iz ruke moje? (14) Koji su među svim bogovima tih naroda što su ih očevi moji potpuno zatrlji izbavili narod svoj iz ruke moje, pa da vaš Bog bude kadar izbaviti vas iz ruke moje? (15) Zato ne dajte sad Hezekiji da vas vara i da vas tako zavodi, i ne vjerujte mu,

jer nijedan bog nijednog naroda ili kraljevstva nije bio kadar izbaviti narod svoj iz ruke moje ni iz ruku očeva mojih, a kamoli da vas Bog vaš iz moje ruke izbavlji!"

(16) Njegove su sluge i dalje govorile protiv Boga, Jahve, i njegova sluge Hezekije. (17) Napisao je i pisma vrijedajući Jahvu, Boga Israfilova, i govoreci protiv njega: "Kao što bogovi naroda drugih zemalja nisu izbavili narod svoj iz ruke moje, tako ni Hezekijin Bog neće iz ruke moje izbaviti narod svoj." (18) Oni ovo glasno vikahu na jehudinskom jeziku narodu jerusalemskome koji bijaše na zidu da ga uplaše i užasnu, kako bi zauzeli grad. (19) Govorili su o bogu jerusalemskome kao o bogovima drugih naroda na zemlji, djelu ljudskih ruku.

(20) Ali kralj Hezekija i prorok Izaija, sin Amocov, pomoliše se i zavapiše nebu. (21) I Jahve posla anđela koji zatrije sve silne ratnike, zapovjednike i dostojanstvenike u taboru kralja asirskoga. Tako se on posramljen vrati u zemlju svoju. I kad uđe u hram boga svoga, neka ga od njegove vlastite djece ondje mačem pogubiše.

(22) Tako je Jahve spasio Hezekiju i stanovnike Jerusalema iz ruku asirskoga kralja Sanheriba i iz ruku svih ostalih i odasvud im mir dao. (23) I mnogi su donosili darove Jahvi u Jerusalem i izvrsne poklone jehudinskom kralju Hezekiji, tako da se on poslije toga uzvisio u očima svih naroda.

Hezekijina oholost, uspjeh i smrt

(24) U onim se danima Hezekija smrtno razboli; i pomoli se on Jahvi, a Jahve mu progovori i dade mu znak. (25) Ali Hezekija ne uzvrati na dobroćinstvo koje mu je bilo ukazano, jer se bio srcem osilio; zato se gnjev sručio na njega i na Jehudu i Jerusalem. (26) Ali Hezekija se ponizio zbog oholosti srca svoga, i on i stanovnici Jerusalema, tako da se gnjev Jahvin nije sručio na njih za dana Hezekijinu.

(27) Imao je Hezekija silno blago i slavu; i napravio je riznice za srebro, zlato, dragu kamenje, mirođije, štitove i svakojake dragocjenosti, (28) a tako i spremišta za prinos od žita, vina i ulja, štale za svakojaku krupnu stoku i torove za stada. (29) Podigao je gradove i stekao stada i krda u izobilju, jer mu je Bog vrlo veliko blago dao. (30) Hezekija je začepio gornji odliv gihonskih voda i upravio ih na zapadnu stranu Davidova grada. I Hezekija je uspjevao u svemu čega bi se poduhvatilo. (31)

Samo kad su došli izaslanici babilonskih vladara da ga upitaju za čudo koje se dogodilo u zemlji, Bog ga je ostavio da bi ga iskušao, da dozna sve što mu je u srcu.

(32) A ostala djela Hezekijina i njegove čini oda-nosti zapisani su, eto, u viđenju proroka Izaje, sina Amocova, u Knjizi o kraljevima jehudinskim i israilskim. (33) I ode Hezekija na počinak s oče-vima svojim, i pokopaše ga na uzvisini gdje su grobnice sinova Davidovih. Sva Jehuda i stanovni-ci Jerusalema odali su mu počast kad je umro. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjeo je sin njegov Manaše.

Manašeova opaćina

33 Manašeu je bilo dvadeset godina kad je po-stao kralj, a vladao je pedeset i pet godina u Jerusalemu. (2) On je činio зло u očima Jahvinim slijedeći gnušna djela naroda što ih je Jahve pro-tjerao pred sinovima Israilovim. (3) On je ponovo podigao uzvisine koje je otac njegov Hezekija bio oborio, i podigao je i žrtvenike baalima i načinio motke Ašerine, i klanjao se svoj vojsci nebeskoj i služio joj. (4) Sagradio je [paganske] žrtvenike u kući Jahvinoj, za koju je Jahve rekao: "Moje će ime zauvijek u Jerusalemu biti." (5) U oba je dvorišta kuće Jahvine sagradio žrtvenike svoj vojsci nebe-skoj. (6) Sinove je svoje kao žrtvu spalio u vatri u dolini Ben-Hinom; bavio se čaranjem, koristio gatanjem, bavio vračanjem i imao posla s posred-nicima i zazivačima duhova. Činio je mnogo zla u očima Jahvinim, izazivajući ga na srdžbu. (7) Po-tom je rezani lik kumira što ga je načinio stavio u kuću Božiju, za koju je Bog rekao Davidu i sinu njegovu Solonomu: "U ovoj kući i u Jerusalemu, koji sam izabrao od svih plemena Israilovih, postavit ću ime svoje zauvijek. (8) I neću više dati da nogu israelska ode sa zemlje koju sam odredio oče-vima vašim, samo ako uznastoje raditi sve onako kako sam im ja zapovjedio prema svem zakonu, odredbama i naredbama datim po Mojsiju." (9) Tako Manaše navede Jehudu i stanovnike Jerusa-lema da čine gore od naroda koje je Jahve uništilo pred sinovima Israilovim.

Manašeovo pokajanje

(10) Jahve je govorio Manašeu i narodu njegovu, ali se oni nisu obazirali. (11) Zato Jahve doveđe na

njih vojskovođe asirskoga kralja, te ga oni uhvatiše kukama, svezaše ga u tučane verige i odvedoše u Babilon. (12) Kad ga nevolja snađe, on preklinjaše Jahvu, Boga svoga, i veoma se ponizi pred Bogom očeva svojih. (13) Kad mu se pomoli, njega se do-tače preklinjanje njegovo te usliši molbu njegovu i opet ga vrati u Jerusalem, u kraljevstvo njegovo. Tad Manaše spozna da je Jahve Bog.

(14) A poslije toga sagradi on vanjski zid grada Davidova zapadno od Gihona, u dolini, sve do ulaza u Riblju kapiju, opasa njime Ofel i visoko ga podiže. Potom postavi vojne zapovjednike u svim utvrđenim gradovima u Jehudi. (15) Uklonio je tuđe bogove i onaj kumir iz kuće Jahvine, i sve žr-tvenike što ih bijaše podigao na gori kuće Jahvine i u Jerusalemu i baci ih izvan grada. (16) Podiže žr-tvenik Jahvin i prinose na njemu žrtve sudioništva i žrtve zahvalnice, i naredi Jehudi da služi Jahvi, Bogu Israilovu. (17) Ipak, narod je još prinosio žrtve na uzvisinama, ali samo Jahvi, Bogu svome. (18) A ostala djela Manašeova, i molitva njegova Bogu njegovu, i riječi vidovnjaka koji su mu govo-rili u ime Jahve, Boga Israileva, zapisani su, eto, u zapisima kraljeva israelskih. (19) A i molitva njegova i kako je Boga preklinjao, i sav grijeh njegov, nevjera njegova i mjesta na kojima je sagradio uzvisine i podigao motke Ašerine i rezane likove prije nego što se ponizio – sve je to zapisano, eto, u bilješkama Hozajevim⁶⁹. (20) I ode Manaše na počinak kod očeva svojih, i pokopaše ga u kući njegovoj. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amon.

Amon postaje kralj nad Jehudom

(21) Amonu su bile dvadeset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je dvije godine u Jerusale-mu. (22) Amon je činio зло u očima Jahvinim kao što ga je činio otac njegov Manaše, prinoseći žrtve svim likovima rezanim koje bijaše načinio otac mu Manaše i služeći im. (23) Ali Amon se nije po-nizio pred Jahvom kao što je to učinio otac njegov Manaše, nego je još umnožio krivicu svoju. (24) Sluge se Amonove urotiše protiv njega i smaknuše ga u dvoru njegovu. (25) Onda narod zemlje pobi sve urotnike protiv kralja Amona, i postavi sina njegova Jošijaha za kralja umjesto njega.

⁶⁹ Ili bilješkama vidovnjaka.

Jošijahova obnova vjere

(34) Jošijahu je bilo osam godina kad je postao kralj, i vladao je trideset i jednu godinu u Jerusalemu. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim, hodeći putevima oca svoga Davida i ne skrećući ni desno ni lijevo. (3) Osme godine vladavine svoje, dok je još bio mlađić, počeo je tražiti Boga oca svoga Davida, a dvanaeste je godine počeo čistiti Jehudu i Jerusalem od uzvisina, Ašerinih motki i rezanih i livenih likova. (4) Pred njim su oborili žrtvenike baalima, a žrtvenike za tamjan što bijahu visoko iznad njih on je posjekao; a i motke Ašerine i rezane i livenе likove on je posjekao i smrvio u prah te ih razasuo po grobovima onih koji su njima prinosili žrtve. (5) Potom je spalio kosti svećenika na žrtvenicima njihovim i tako očistio Jehudu i Jerusalem. (6) U Manašeovim, Efrajimovim i Šimonovim gradovima, pa sve do Naftalija, u ruševinama oko njih, (7) porušio je žrtvenike i smrvio motke Ašerine i likove rezane i posjekao sve žrtvenike za tamjan širom zemlje israilske. Potom se vratio u Jerusalem.

(8) A osamnaeste godine svoje vladavine, kad je očistio zemlju i kuću, poslao je Acalijina sina Šafana, gradskog upravitelja Maasejaha i Joahazova sina Joaha, bilježnika, da poprave kuću Jahve, Boga njegova. (9) Oni dodoše velikom svećeniku Hilkijahu i predadoše mu novac što bijaše donesen u kuću Božiju, koji bijahu sabrali levijevci, čuvari praga, iz ruke Manašeа i Efrajima, i od sveg ostatka Israilova, i od sve Jehude i Benjamina i stanovnika Jerusalema. (10) Onda ga oni predadoše u ruke radnicima koji nadgledaju kuću Jahvinu, a radnici koji su radili u kući Jahvinoj trošili su ga na obnovu i popravak kuće. (11) Oni su ga po redu davali drvodjeljama i graditeljima da kupuju klesani kamен i drvo za grede, i da načine brvna za kuće koje su jehudinski kraljevi pustili da propadnu. (12) Ti su ljudi poštano radili posao, a nad njima su bile poslovođe da nadgledaju: Jahat i Obadija, levijevci od sinova Merarijevih, i Zekarija i Mešulam, od sinova Kehatovih, i levijevci – svi koji su bili vješti sviralima. (13) Oni su također bili nad bremenosama, i nadzirali su sve radnike u poslovima svim; a neki su levijevci bili pisari, časnici i vratari.

Hilkijah nalazi Knjigu zakona

(14) Kad su iznosili novac koji je bio unesen u kuću Jahvinu, svećenik Hilkijah nade Knjigu za-

kona Jahvina, data preko Mojsija.⁷⁰ (15) Hilkijah progovori i reče tajniku Šafanu: "Našao sam Knjigu zakona u kući Jahvinoj." I Hilkijah dade knjigu Šafanu.

(16) Onda Šafan odnese knjigu kralju te ga izvijesti i reče: "Sve što im je povjereno tvoje sluge rade. (17) Isplatili su novac koji je bio u kući Jahvinoj i predali ga u ruke nadglednicima i radnicima." (18) I progovori još tajnik Šafan kralju i reče: "Svećenik Hilkijah dade mi jednu knjigu." I Šafan poče čitati iz nje pred kraljem.

(19) Kad će rijeći zakona, kralj razdrije haljine svoje. (20) Potom kralj zapovjedi Hilkijahu, Šafanovu sinu Ahikamu, Mikahovu sinu Abdonu, tajniku Šafanu i kraljevu slugi Asajahu: (21) "Idite, upitajte Jahvu za me i za one što su ostali u Israилu i Jehudi zbog riječi ove knjige što je nađena; jer velik je gnjev Jahvin što se na nas izlio, zato što očevi naši nisu držali riječi Jahvine da čine sve onako kako je zapisano u ovoj knjizi."

Proročica Hulda i njezino proročanstvo

(22) Tako Hilkijah i oni što ih kralj bijaše poslao s njim otidoše proročici Huldi, ženi Šaluma, sina Tokhatova, sina Hasraha, čuvara [hramskog] odjeće – koja je živjela u Jerusalemu u Drugoj četvrti – i progovoriše joj o tome.

(23) Ona im reče: "Ovako veli Jahve, Bog Israilev: 'Kažite čovjeku koji vas je meni poslao: (24) Ovako veli Jahve: Evo, ja će navaliti zlo na mjesto ovo i stanovnike njegove: sve kletve zapisane u knjizi koju su čitali pred kraljem jehudinskim. (25) Zato što su me ostavili i palili tamjan drugim bogovima da bi me rasrdili svim djelima ruku svojih, moj će se gnjev izliti na mjesto ovo i neće se ugасiti. (26) Ali jehudinskom kralju, koji vas je poslao da upitate Jahvu, njemu ovako kažite: Ovako veli Jahve, Bog Israilev, za riječi koje si čuo: (27) Zato što je srce tvoje mehko bilo pa si se ponizio pred Bogom kad si čuo što je rekao protiv ovoga mjesta i stanovnika njegovih, i zato što si se preda mnom ponizio, razdro haljine svoje i plakao preda mnom, ja sam te uistinu čuo' očituje Jahve. (28) Evo, ja će te pridružiti očevima tvojim, i ti ćeš u miru biti pokopan, pa oči tvoje neće vidjeti sve zlo koje će sručiti na mjesto ovo i stanovnike njegove.' I oni odnesoše odgovor nazad kralju.

⁷⁰ Vjerovatno je riječ o jednome svitku u kome je bio dio zakona.

Jošijahova obnova saveza

(29) Tad kralj posla po sve starještine jehudinske i jerusalemske i sabra ih. (30) Kralj se pope u kuću Jahvinu, sa svim Jehudincima, stanovnicima Jerusalema, svećenicima, levijevcima i narodom svim, od najvećega od najmanjega, i pročita pred njima sve riječi iz Knjige saveza koja je nađena u kući Jahvinoj. (31) Kralj stade kraj stupa svojega i obnovi savez pred Jahvom da će slijediti Jahvu i držati se zapovijedi njegovih, svjedočanstava njegovih i odredaba njegovih svim srcem svojim i dušom svom, i da će vršiti riječi saveza zapisane u toj knjizi. (32) On naredi i svima koji su bili u Jerusalemu i Benjaminu da stanu s njim. I stanovnici Jerusalema postupiše po savezu Boga, Boga očeva svojih. (33) Jošijah ukloni sve gnušne kumire iz svih zemalja koje su pripadale sinovima Israilovim i učini da svi koji su bili u Israilu služe Jahvi, Bogu svome. Za sveg njegova života oni se nisu okrenuli od Jahve, Boga očeva svojih.

Svetkovanje Pesaha

35 Potom je Jošijah svetkovao Pesah Jahvi u Jerusalemu; četrnaestoga dana prvoga mjeseca zaklano je pesahalno bravče. (2) Postavio je svećenike u službe njihove i ohrabrio ih u službi u kući Jahvinoj. (3) A levijevcima koji su poučavali sav Israil i koji su bili posvećeni Jahvi reče: "Postavite sveti kovčeg u kuću koju je sagradio Davidov sin Solomon, kralj israelski; on vam više neće biti breme na plećima. Sada služite Jahvi, Bogu svome, i narodu njegovu Israilu. (4) Pripremite se po porodicama u redovima svojim, onako kako je napisao israelski kralj David i onako kako je napisao sin njegov Solomon. (5) Stojte na svetome mjestu po redovima porodica braće svoje, običnoga svijeta, i po redu porodica levijevskih. (6) I zakoljite pesahalno bravče, posvetite se i pripremite braću svoju da rade kako je zapovjedio Jahve preko Mojsija." (7) Jošija je običnom svijetu, svima koji bijahu prisutni, prinosio stada janjaca i jarića, sve za Pesah: trideset hiljada, i još tri hiljade junaca; sve je to bilo s kraljevih posjeda. (8) Njegovi su časnici isto tako prinosili dragovoljnu žrtvu narodu, svećenicima i levijevcima. Hilkijah, Zekarija i Jehijel, upravitelji kuće Božje, dali su svećenicima za pesahalne žrtve dvije hiljade i šest stotina brava i tri stotine junaca. (9) A Konanija, te Šemajah i Netanel, braća

njegova, i Hašabija, Jehijel i Jozabad, časnici levijevski, prinijeli su levijevcima za pesahalne žrtve pet hiljada brava i pet stotina junaca.

(10) Tako je pripremljena služba, i svećenici su stali na mjesta svoja i levijevci po redovima svojim, po kraljevoj zapovijedi. (11) Klali su⁷¹ pesahalno bravče; i dok su svećenici škropili krvlju što su je primali⁷² iz ruke njihove, levijevci su gulili kožu. (12) Onda su uzeli žrtve paljenice da ih dadu običnom svijetu, po redovima porodica, da ih prinesu Jahvi onako kako je zapisano u knjizi Mojsijevoj. Tako su učinili i s juncima. (13) I pekli su na vatri pesahalno bravče po propisu i kuhalili svete žrtve u loncima, kotlovima i tavama te ih hitro raznosili svemu običnom svijetu. (14) Poslije su pripremali [Pesah] sebi i svećenicima, jer su svećenici, sinovi Aronovi, do mraka prinosili žrtve paljenice i loj; zato su ga levijevci pripremali sebi i svećenicima, sinovima Aronovim. (15) A pjevači, sinovi Asafovi, stajali su na mjestima svojim, onako kako je zapovjedio David, Asaf, Heman i kraljev vidovnjak Jedutun; a vratari na svakoj kapiji nisu napuštali službe, već su njima sve pripremala braća njihova levijevci.

(16) Tako je sva služba Jahvina bila pripremljena toga dana da se proslavi Pesah i da se prinesu žrtve paljenice na žrtveniku Jahvinu po zapovijedi kralja Jošijaha. (17) Tako su sinovi Israilovi koji se nađoše tu svetkovali Pesah u ono vrijeme i Blagdan beskvasnih hlebova sedam dana. (18) Takav Pesah nije bio svetkovani u Israilu još od dana proroka Samuela, niti je ijedan od kraljeva israelskih svetkovao Pesah kakav je svetkovao Jošijah sa svećenicima, levijevcima, svom Jehudom i Israilem koji se našao tu i stanovnicima Jerusalema. (19) Taj Pesah svetkovani je osamnaeste godine Jošijahove vladavine.

Jošijahova smrt

(20) Poslije svega toga, kad je Jošijah bio uredio hram, dođe egipatski kralj Neko da povede rat u Karkemišu na Eufratu, a Jošijah izide pred nj. (21) Ali Neko mu posla glasnike i poruči: "Šta mi imamo jedan s drugim, kralju jehudinski? Ne idem ja danas na tebe, nego na kuću s kojom sam

⁷¹ Tj. levijevci.

⁷² Tako je u grčkim rukopisima; hebrejski ne sadrže riječi ...krviju što su je primali.

zaratio, i Bog mi je naredio da požurim. Prestani se, za svoje dobro, protiviti Bogu koji je sa mnom, da te on ne upropasti.” (22) Ali Jošijah se ne htjede okrenuti od njega, nego se preraši da se potuče s njim; ne htjede poslušati Nekove riječi iz usta Božih, nego dođe da se bije na polju Megidskome. (23) Strijelci pogodiše kralja Jošijaha, te on reče slugama svojim: “Vodite me jer sam teško ranjen.” (24) I sluge ga njegove skinuše s kola i odnesoše u druga kola koja je imao pa ga odvezaoše u Jerusalemu; i on umrije, i bi pokopan u grobnicama svojih očeva. Sva Jehuda i Jerusalem oplakivaše Jošijaha. (25) I Jeremija zapjeva tužaljku za Jošijahom. I svi pjevači i pjevačice u tužaljkama svojim spominju Jošijaha do dana današnjeg. I učiniše ih običajem u Israيلu; one su, eto, i zapisane u Tužaljkama. (26) A ostala djela Jošijahova i njegovi čini odanosti, onako kako je zapisano u zakonu Jahvinu, (27) i djela njegova, od prvoga do posljednjega, zapisani su, eto, u Knjizi o kraljevima israileškim i jehudinskim.

Jehoahaz, Jehojakim i Jehojakin

36 Tad narod zemlje uze Jehoahaza, sina Jošijaha i postavi ga za kralja u Jerusalemu na mjesto oca njegova. (2) Jehoahazu su bile dvadeset i tri godine kad je postao kralj, a vladao je tri mjeseca u Jerusalemu. (3) Onda ga egipatski kralj svrgnu u Jerusalemu i nametnu zemlji porez od stotinu talenata⁷³ srebra i jedan talenat⁷⁴ zlata. (4) Egipatski kralj postavi njegova brata Elijakima za kralja nad Juhodom i Jerusalemom i predjenu mu ime u Jehojakim. A njegova brata Jehoahaza Neko uze i odvede u Egipat.

(5) Jehojakimu je bilo dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je jedanaest godina u Jerusalemu. On je činio zlo u očima Jahve, Boga svoga. (6) Babilonski kralj Nabukodonosor navalil na nj i sveza ga u mјedene verige da ga odvede u Babilon. (7) Nabukodonosor u Babilon odnese i ponešto od stvari iz kuće Jahvine i stavi to u svoj hram u Babilonu.

(8) A ostala djela Jehojakimova i gnušobe koje je činio, i što se protiv njega našlo – sve je to zapisano u Knjizi o kraljevima israileškim i jehudinskim.

A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehojakin.

(9) Jehojakinu je bilo osam godina kad je postao kralj, a vladao je tri mjeseca i deset dana u Jerusalemu; on je činio zlo u očima Jahvinim. (10) Kad je bila mijena godine, kralj Nabukodonosor posla po njega i dovede ga u Babilon s dragocjenim predmetima iz kuće Jahvine, a za kralja nad Juhodom i Jerusalemom postavi njegova rođaka Cidkijaha.

Cidkijah

(11) Cidkijahu je bila dvadeset i jedna godina kad je postao kralj, a vladao je jedanaest godina u Jerusalemu. (12) On je činio zlo u očima Jahve, Boga svoga; nije se ponizio pred prorokom Jeremijom, koji je govorio iz usta Jahvinih. (13) Pobunio se i protiv kralja Nabukodonosora, koji ga bijaše zakleio Bogom, ali je on postao tvrdokoran i ukrutio srce svoje, ne htijući se okrenuti Jahvi, Bogu Israilevu. (14) A i svi svećenički časnici i narod postajali su sve nevjerniji povodeći se za svim gnušnim djelima naroda; i oni oskvruše kuću Jahvinu, koju on bijaše posvetio u Jerusalemu.

Pad Jerusalema

(15) Jahve, Bog očeva njihovih, svejednako im je slao riječ po glasnicima svojim, jer se bijaše sažalio na narod svoj i prebivalište svoje, (16) ali su se oni rugali glasnicima Božijim, prezirali riječi njegove i podsmjehivali se prorocima njegovim, dok se Jahvin gnjev nije digao na narod njegov, i više nije bilo lijeka. (17) Zato on dovede na njih kaldejskoga kralja, koji mačem pobi mladiće njihove u kući svetišta njihova, i ne smilova se ni mladiću ni djevici, ni starcu ni nemoćnome; sve ih on u ruke njegove predade. (18) Sve stvari iz kuće Božje, velike i male, i blago kuće Jahvine, i blago kralja i časnika njegovih – sve to odnese on u Babilon. (19) Onda spališe kuću Božiju i srušiše jerusalenski zid, i spališe sve utvrđene građevine njegove i uništiše sve dragocjenosti njegove. (20) One koji umakose od mača on odvede u Babilon, i oni bijahu sluge njemu i sinovima njegovim dok ne zavlada kraljevstvo perzijsko – (21) da bi se ispunila Jahvina riječ iz usta Jeremijinih, dok zemlja nije namirila subote svoje; sve dane pustoši svoje svetkovala je subotu, dok se nije napunilo sedamdeset godina.

⁷³ Stotina talenata – 3,45 tona.

⁷⁴ Jedan talenat – 34,5 kg.

Kir dopušta povratak Israilecima

(22) Prve godine perzijskoga kralja Kira, da bi se ispunila riječ Jahvina iz usta Jeremijinih, Jahve potaknu duh perzijskoga kralja Kira, te on posla proglaš širom svoga kraljevstva, i još napismeno dade

i reče: (23) "Ovako veli perzijski kralj Kir: Jahve, Bog nebeski, dao mi je sva kraljevstva zemaljska i odredio me da mu sagradim kuću u Jerusalemu, koji je u Jehudi. Ko je god među vama od svega naroda njegova, Bog njegov Jahve s njim bio, pa neka ide gore!"

EZRA

U hebrejskoj Bibliji Ezra i Nehemija čine jednu knjigu, ali je njen nekoć jedinstven sadržaj razdijeljen na dva dijela u kršćanskoj tradiciji. Knjiga o Ezri započinje tamo gdje završava sadržaj knjiga ljetopisa, to jest s vraćanjem naroda iz babilonskog sužanstva. S povratkom Israila iz babilonskog sužanstva ubrzo započinje i proces ponovne gradnje hrama u Jerusalemu. Tokom tog razdoblja, a pod skrbništvom Perzijanaca, Israil se iznova uspostavlja, ali sada kao 'narod Knjige'. To se upravo događa u vremenu Ezre i Nehemije. Dok hram i njegovo svećenstvo iznova zadobijaju neviđenu moć, sama zajednica zadobija novo mjerilo identiteta. A edikt babilonskog cara Kira dao je temeljnu zamisao cijelom sadržaju knjige o Ezri i Nehemiji. Taj sadržaj navijestio je preporod i obnovu zajednice te ponovnu izgradnju hrama, društvene zajednice i same prijestolnice Jerusalema. No, cijeli taj proces odvijao se u više etapa, pa je i pisanje povijesti Israila tog vremena moralo biti postupno. Najprije dolaze prvi povratnici, koje predvodi Šešbazar, 538. pr. n. e.; oni započinju iznova dizati hram, ali ubrzo bivaju prisiljeni napustiti gradnju hrama. Potom, u drugoj etapi, dolazi drugi val ljudi iz sužanstva pod vođstvom Zerubabела i Ješue, i to u vrijeme vladavine perzijskog cara Darija, i ovaj drugi val povratnika dovršava gradnju hrama oko 515. god. pr. n. e. Treću skupinu povratnika predvodi Ezra (458) u vrijeme vladavine kralja Artakserksa I (465–424); on ponovno uspostavlja tekst Tore, to jest Mojsijeva Zakona, kao vrhovni autoritet u Israيل, to jest u kraljevstvu Jehudi. Najzad, posljednju skupinu povratnika predvodi Nehemija (445), koji obnavlja jerusalemski zid i naseljava grad Jerusalem.

Vrativši se iz babilonskog sužanstva, Israileci su se trudili obnoviti predsužanske religijske institucije kao što je oltar, hram, grad, ali i iznova uspostaviti religijske prakse koje su u skladu s njihovim razumevanjem Tore. Sadržaj Ezre posebno naglašava pouku koju su Israileci izvukli iz babilonskog sužanstva; svoj povratak odande oni trebaju razumjeti kao milost Božiju, njegov oprost i obećanje koje je Bog dao onima koji ga slušaju.

Povratak iz progonstva

1 Prve godine perzijskoga kralja Kira, da bi se ispunila riječ Jahvina iz usta Jeremijinih, Jahve potaknu duh perzijskoga kralja Kira, te on posla proglaš širom svoga kraljevstva, i još ga napismeno izda i reče: (2) "Ovako veli perzijski kralj Kir: Jahve, Bog nebeski, dao mi je sva kraljevstva zemaljska, i odredio me da mu sagradim kuću u Jerusalemu, koji je u Jehudi. (3) Ko je god među vama od svega naroda njegova, Bog njegov s njim bio, pa neka ide gore u Jerusalem u Jehudi i neka iznova sagradi kuću Jahve, Boga Israileva; on je

Bog, koji je u Jerusalemu. (4) Svakog preživjeloga, u kojem god mjestu on živio, neka ga ljudi tog mjeseta podupru srebrom i zlatom, dobrima i stokom, i još dragovoljnom žrtvom za kuću Božiju u Jerusalemu."

(5) Tad se digoše poglavari porodica Jehudinih i Benjaminovih i svećenici i levijevci, baš svako čiji duh Bog bijaše potaknuo da krene i iznova sagradi kuću Jahvinu u Jerusalemu. (6) Svi oni oko njih osokoliše ih predmetima od srebra, zlatom, dobrima, stokom i dragocjenostima, povrh svega što je dato kao dragovoljna žrtva.